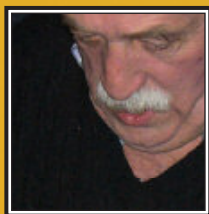

**DOBŘÁ
ADRESA**

Z obsahu

Douša

Korun

Pavlová

Lazutkin

Obsah:

Muflon

Rozhovor se sebou – Kateřina Komorádová (4)
Pavel Řezníček (1942–2018) (7)

Zajíc

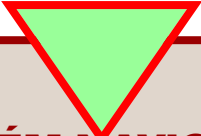
**Nakladatelství Academia doporučuje – Angela Saini:
Od přírody podřadné (8)**
**Vladimír Novotný: Park lásky, potom parkur lásek
(E. Kriseová: Mezi pannou a babou) (10)**
**Ivo Harák: Pro čist Vzpomínky (J. Šmarda: Vzpomínky)
(12)**
Wagner a Liszt v Piešťanech (14)
Ladislav Slezák: Přednáška o postmodernismu (16)
Vladimír Kodovský: Přišel na svět (20)
Zuzana Pavlov: Ve výhledu mi překáží kocouří stín (22)
Barbara Korun: Stačí jen vnímat a vidět (26)
Dmytro Lazutkin: Dým nad vodou (32)
**Michal Šanda: Dr. Moul aneb Co se do knihy nevešlo
(34)**

Jezevec

**Eva Drchotová: Putování za haflingy a kozím Hiltonem
(38)**
Marek Douša: Moc modrý (46)
Galerie Smečky – výstava Naše koláže (50)

Bažant

Jakub Šofar: Tak zase po roce hlavou dolů (VII) (52)

**SYSTÉM NAVIGACE:
KLEPNĚTE!**

První stránka (titulní):
BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevřou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popis a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):
BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):
BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

Na titulní stránce: Západ slunce nad Fidži (k článku na str. 52)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 10, rok 2018, ročník 19. E-mail: dobraadresa@dobraadresa.cz. Šéfredaktor: Michal Šanda. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Časopis je excerptován Ústavem pro Českou literaturu AV ČR. ISSN 1804-963X

Podle mysliveckého kalendáře se v říjnu loví muflon, zajíc, jezevec i bažant. A potom tu máme jedno významné kulaté výročí: 28. října 1918 ulovil v lesejčku u Nového Strašecí řeznický mistr Ferdinand Douděra kance dobře mířenou ranou na komoru!

Michal Šanda

M Foto- uflon aktu- alita

Foto Michal Šanda

Lopaty

M
uflon

Rozhovor se sebou

Kateřina Komorádová

Z podstaty věci
nikdo jiný neví
a vědět ani
nemůže, co si
myslím a chci
sdělit
čtenářům, lépe
než já sám.
Navíc je
spisovatel
člověkem slova
psaného
a tudíž se
vyjádří přesněji
prostřednictvím
písmen, než
mluvením do
diktafonu.
V sérii selfie
rozhovorů pro
Dobrou adresu
pokračuje
Kateřina
Komorádová.

Tak a je to tady. Rozhovor sama se sebou. A žádné špitání, aby sis ujasnila myšlenky, ale pěkně veřejně a nahlas.

Co ty na to?

Zvláštní, trochu schizofrenní. První, co mi přišlo na mysl, nebyla myšlenka, ale obraz ženštiny v dlouhém kabátu a s bosýma nohama, která ve virtuálním parku vyskakuje na kolemčtoucí čtenáře a pomaličku, trochu nesměle rozevívá kabát... Obraz stejně zoufalý jako v tu chvíli ona sama a pak ta dotěrná otázka, *co se musí takovému člověku stát, aby se veřejně obnažoval v tom, jaký je a jaký není, aby si ho někdo všimnul?*

Proč ses nakonec rozhodla před svými schizofrenními pocity neutéct?

Zajímalo mě, co vlastně ve svém pocitu zoufalství i té schizofrenie uvidím. Když už mě od tohoto rozhovoru tolik zrazovaly... Výhodou – a taky nevýhodou – naší myslí je, že žádnou situaci vlastně nemůžeme vidět, jaká reálně je, ale vždycky jenom tak, jaká se nám *jeví*. Takže když jsem se uklidnila, rozhodla jsem se změnit úhel pohledu a celé to vidět jako výzvu. Ale kam to směřujeme? My přece nepíšeme rozhovor pro žádný psychotherapeutický časák. Na pořadu dne je literatura!

A máš pocit, že literatura a psychoterapie jsou dva oddělené světy? Že autor stejně jako jeho postavy nemůže prožívat svoje vzlety a pády? Svoje pochybnosti, ať už na poli osobním nebo autorském? To koneckonců sama moc dobře víš, ne?

Je pravda, že moje rozpoložení jako autorky se do básniček stejně jako do prozaických textů rozhodně promítá. Nedokážu psát happy a free, když se happy a free necítím. Nevím, jak to mají ostatní, asi je to případ od případu. A takových *případů* dneska, díky informačním a komunikačním technologiím, vidíme stovky, tisíce. Tvořit je snazší než kdykoliv předtím! Ale je tvoření a tvoření; osobně za to *skutečné*, teda ne jenom plácání do vody nebo jako způsob autoterapie, považuji takové, do kterého autor dává kus sebe takového, jaký právě v danou chvíli či období je. A jde při tom pěkně na dřev a ještě přesáhne omezenost času a prostoru, je nadčasový. Třeba taková Seifertova Kytíčka fialek. Držela jsi někdy mrtvého za ruku? Natož vlastní mámu? Tomu říkám dřev. Jenže není vulgární ani sebeobnažující se, ale tak nějak přirozená. Ze života. Protože ten víc než co jiného umí být pořádně na dřev.

Taky ve svých básničkách chodíš na dřev?

Asi jo, ale čtenáři mají třeba jiný pocit. Jinak než jít na dřev podle mě nemá cenu. Když nejdu, tak se prostě moje a čtená-

řova zkušenost, vysoce individuální a přesto naprosto univerzální pro každého z nás, neprotne. A pak to nefunguje, básnička stejně jako povídka, obraz nebo písnička. Vtip je ale v tom tvořit tak, abys na dřev nešla prvoplánovitě, ale aby ses pak ohlédla a zjistila, že „...a vlastně jo, je to dřev“.

Na dřev jsi taky šla, když založila svoje webové stránky?

No, primárně jsem chtěla vylovit z vod internetu všechny ty ryby a rybky, které jsem do něj během svého literárně-publicistického působení nasadila. Mít je tak nějak pohromadě. A hlubší motivace toho činu? Řekla bych, že bilancování. Účtenka životu takovému, jaký jsem znala, jaký už ale dál nefunguje. Něco jako „Podrženo – sečteno a jede se dál. Jinak, jinudy.“

Proto žádná z tvých básní, které na stránkách publikuješ, nepřesahuje rok 2014 či tak nějak?

Jo, přesně tak. Jen pár komentářů je současných.

Píšeš ještě vůbec poezii?!

Teď velmi málo. Daleko víc mi jde právě to bilancování, uspořádávání, něco jako skládání triček ve skříni. Už pár let mám na pořadu dne prostě úklid: každá věc dostane svoje místo, uvolní se prostor a občas taky vznikne něco úplně nového.

Myslíš sbírku básní Otočená na jih?

Je pravda, že některé básničky v ní jsou skutečně staré, deset i víc let. Jo, *Otočená na jih* je přesně takovým bilancováním. Je sice hodně osobní, protože je věnovaná mému rodnému kraji a městu, současně ale ve své intimnosti dokáže zasáhnout každého, kdo je k tomu připravený a otevřený. Protože rodný kraj a kořeny má každý z nás, jen ne každý cítí potřebu se k nim vyjadřovat, vztahovat a už vůbec nad nimi jakkoliv bilancovat. Nebo ji necítí právě teď. Věřím v to, že koho má oslovit, toho osloví. I proto jsem ji dala na svůj web volně ke stažení.

A co dál?

Cítím v kostech, že ještě chvíli budu bilancovat... Všechno má svůj čas, i to jít dál. A uspěchat něco, k čemu ještě nejsou připravené *vhodné podmínky*, se nevyplácí. Proč tlačit řeku, když teče sama? A tady bychom mohly skončit, co říkáš?

Jsem pro. Tak šťastný bilanc.

Dík. Tebe se koneckonců dotýká taky... *Otočená na jih*, bilnační CD melodramů *Jak zahradník jablka* a další básně najdete na autorčiných webových stránkách <http://katerinakomoradova.cz/>

Foto Michal Šanda

Ledvinový písek dr. Brixiho na kolejích metra

Přivaly jara na podzim
Přivaly léta na jaře
Černé koule valící se metrem zrovna nad nuselským údolím
Metro zaplavené lískovými ořechy na jejichž konci
Je zábradlí
Hromada ploten z čistícího prášku
Kanibal který se usadil v tunelu
U stanice Hlavní nádraží

Dr. Brixí často hovořil o svých potížích s močovými kameny
Měli jsme mu to za zlé mluvil o nich jako o démantech
I když byly přítomny děti
Na úvoze vykukují Brouk a Babka
Skalní nápisy
Mluvili jsme pak o černé kometě
která přeletěla nad Prahou
Vždy v úterý ve 3.15
Zastavila se pokaždé nad Hanspaulkou
A letěla pak
Vyprávět kozám
Co nůž a co dláto
Dr. Brixí nám to mívá za zlé
Myslívá si že chceme znevažovat jeho písek
Ale my jsme přitom mysleli na perutě Polynésie
A kus drátu v uchu
Které představovalo služku v bílé zástěrce
A kus mléka
V nose ohnivzdorné pokladny

Kanibal v tunelu metra u stanice Hl. nádraží
Udili rady dr. Briximu
Ale ten ho už neposlouchá
Protože přijíždí rychle souprava

Pavel Řezníček
30. 1. 1942–19. 9. 2018

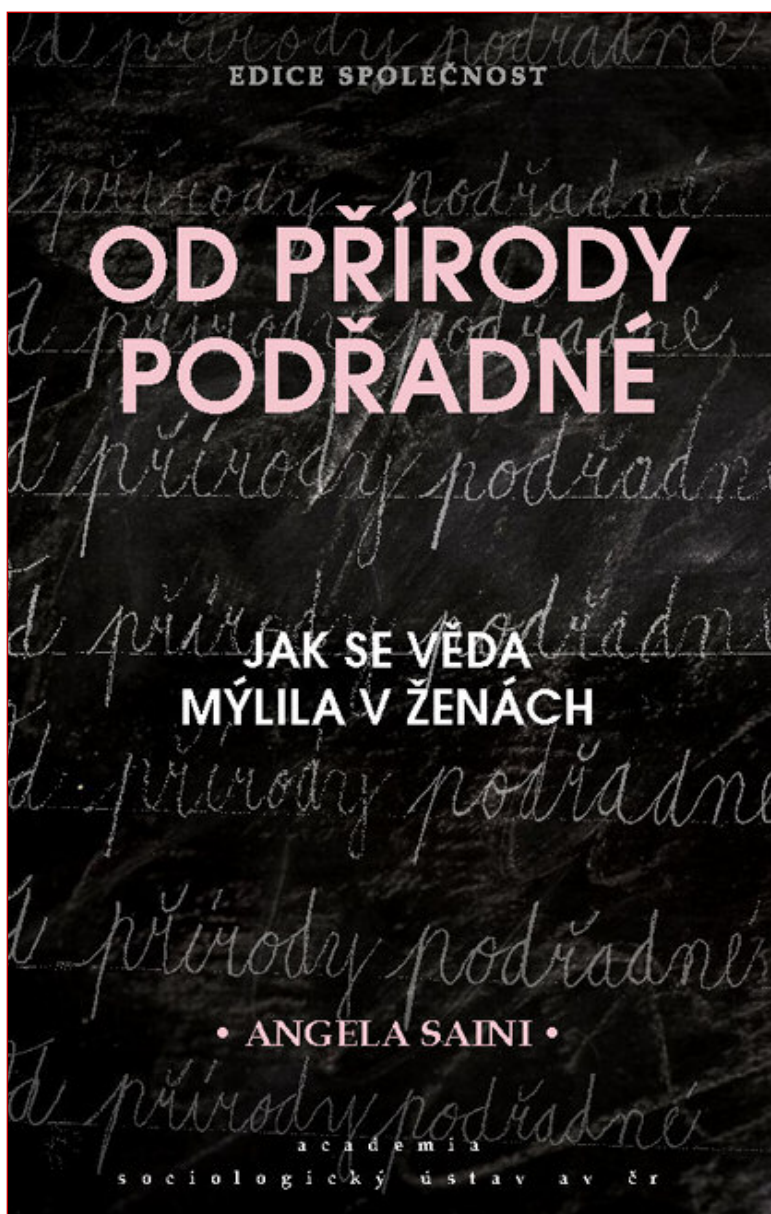
Z
ajíc

Líší se ženský mozek od mužského? Jsou muži od přírody promiskuitnější? Je pro kluky přirozenější hrát si s autíčky a pro holky s panenkami? Měl Charles Darwin pravdu, když považoval ženy za méně vyvinuté a intelektuálně podřadné? Britská vědkyně, novinářka a popularizátorka vědy Angela Saini v knize *Od přírody podřadné* zkoumá fenomén výzkumů mezipohlavních rozdílů, který od dob Darwina patří mezi nejžhavější témata vědeckého zkoumání. Kniha vyšla ve Velké Británii v roce 2017 a získala cenu Physics World Book of the Year 2017 a druhé místo v žebříčku Goodreads v kategorii věda a výzkum. Časopisy The Spectator, deník The Guardian a mnohé další ji zařadily mezi knihy roku. Vydávají společně Nakladatelství Academia a Sociologický ústav AV ČR.

Nakladatelství Academia doporučuje

Angela Saini:
**Od přírody
podřadné**

Jak se věda mýlila v ženách

Kdyby svět byl i náš, kdybychom věřili, že nám to projde... Šla ženské touhy by byla tak velká, že by společnost musela počítat s tím, co ženy chtějí, v posteli i ve světě.

Naomi Wolfová: *Mýtus krásy* (1990)

Jako student nebo studentka univerzity jste právě ve škole, když se k vám přitočí cizí osoba opačného pohlaví a řekne: „Všimám si tě už nějakou dobu. Líbíš se mi.“ Než se vzpamatujete, už si vás záhadná osoba vede na noc k sobě na pokoj.

Není to zrovna sofistikovaný způsob, jak někoho sbalit, ale pokud na vás funguje, pak podle výzkumů budete téměř jistě muž. Tento scénář použili výzkumníci v experimentu prováděném v roce 1978 na Floridské státní univerzitě. Profesori psychologie Russell Clark a Elaine Hatfieldová se jim snažili rozlousknout otázku probíranou při semináři, totiž zda jsou muži ochotnější k náhodnému sexu než ženy. Zvolili jednoduchou metodu. Vybrali skupinu mladých dobrovolníků z kurzu experimentální psychologie, přičemž nikdo z nich nebyl zrovna ošklivý, ale ani nápadně hezký. Dostali za úkol oslovovat lidi v areálu univerzity s uvedeným sdělením a jednou ze tří variant návrhu: pozváním na schůzku, pozváním k sobě na pokoj a přímou nabídkou sexu.

Výsledky byly neúprosné. Ženy i muži sice vykazali stejnou ochotu sejít se s cizím člověkem, žádná z žen však nepřijala přímou nabídku sexu, zatímco tři ze čtyř mužů by se s cizí ženou ochotně vyspali. Když psychologové experiment v roce 1982 zopakovali, získali téměř shodné výsledky. Pozorované ženy se nad přímou nabídkou často pohoršovaly. „Co si to dovoluješ? Nech mě na pokoji!“ ohradila se například jedna. Muži reagovali úplně jinak a ti, kteří nabídku odmítli, se dokonce omlouvali. „Celkově projevíli menší zájem o schůzky než o bezprostřední sex,“ všimli si Clark a Hatfieldová.

Výsledný článek se jim nedařilo publikovat několik let, protože jej většina časopisů považovala za příliš frivolní. Když v roce 1989 konečně vyšel

6. Vybírává, ne cudná—135

v časopise *Journal of Psychology and Human Sexuality* pod názvem „Pohlavní rozdíly v odezvě na sexuální nabídky“ (Gender Differences in Receptivity to Sexual Offers), rychle se stal klasikou. Konečnou elegantně potvrdil, co si všichni již o sexu a pohlavích mysleli. Muži jsou přirozeně polygamní a musejí překonávat svou přirozenost, když se uzavírají do dlouhodobého vztahu. Ženy jsou monogamní a vždy hledají jen ideálního partnera.

Některí biologové to považují za důkaz, že muži a ženy chtějí zcela odlišné věci. Jsou odsouzeni k nekonečnému evolučnímu zápasu – samec se snaží ulovit jakoukoli samici bez rozdílu, aby zvýšil svou šanci na co nejpočetnější potomstvo, zatímco samice se snaží vyhnout nechtěné pozornosti a pečlivě hledá nej kvalitnějšího samce, aby se stal otcem jejich dětí. Tento poznatek vytesal do vědeckého kamene v roce 1871 samotný Charles Darwin v díle *O původu člověka*.

Myšlenku otestoval již v roce 1948 jiný experiment, tehdy ovšem ne na lidech, ale na maličkaté mušce, která se vždycky objeví, jakmile se začne kazit ovoce.

Chcete-li studovat reprodukci, nejlepší je vybrat si druh, který se rychle páří a hodně se množí. Lidé k takovým druhům nepatří.

Botanik a genetik Angus John Bateman z londýnského Zemědělského institutu Johna Innesa měl v roce 1948 dost důvtipu na to, aby si k pokusu vybral octomilky, tvory s tak překotným životem, že pohlavně dospívají během několika dní a dokážou najednou naklást tisíce vajíček. Octomilky se mezi vědci těší mimořádné náklonností, protože mají genetické mutace, které je od sebe navzájem mírně odlišují. Jedna má třeba prohnutější křídla, jiná užší oči. Díky těmto rozdílům dokázal Bateman spolehlivě určit rodiče každé mušky a podle toho poznal, které z nich se úspěšně spářily.

Stejně jako Hatfieldová a Clark i Bateman zvolil jednoduchý experiment. Vzal tři až pět dospělých samečků a stejný počet dospělých samic a pozoroval je, jak si vedou při páření. Pětina samečků podle jeho pozorování nedokázala zplodit žádné potomky, u samečků to byla pouhá čtyři procenta. Nejúspěšnější samečci však zplodili téměř třikrát více potomků než nejúspěšnější samičky. Žádná ze samečků si nemohla stěžovat na nedostatek nabídek, ale méně úspěšní samečci naráželi na soustavné odmítnutí. To potvrdilo Darwinovu uznávanou teorii, že samečci podobných tvorů bývají promiskuitnější a méně vybíraví, zatímco samičky jsou náročnější, a tím i mnohem méně promiskuitní.

„Darwin na základě obecných pozorování usoudil, že samci vyhledávají páření s jakoukoli partnerkou, zatímco samice jsou sice pasivnější, ale mají možnost si vybírat,“ tvrdí Bateman. Druh octomilek, který pozoroval, podle něj „nepředstavuje žádnou výjimku z tohoto pravidla“.

136—Od přírody podřídné

Darwin usuzoval, že pokud jedno pohlaví musí o sexuální partnery bojovat, bude pod větším tlakem rozvíjet vlastnosti, které druhé pohlaví vyhledává. Jeho příslušníci také potřebují notnou sílu, aby porazili konkurenty. Tento evoluční proces nazval „pohlavním výběrem“ a podle jeho pozorování se týkal mnohem více samic než samců. Tím by se vysvětlilo, proč samci některých druhů, včetně našeho, dorůstají větší velikosti a síly než samice. Také by to objasnilo takové základy přírody, jako je lví hřívá či honosné modrozelené paví peří. Nezdá se, že by lví potřebovali hřívu nebo paví těžkopádný ozdobný ocas k čemukoli jinému než k okouzlění opačného pohlaví.

„Skoro vždycky vidíme kombinaci nevybíravé dychtivosti na straně samců a vybíravé pasivity u samic,“ píše Bateman. Jeho experiment s octomilkami podpořil Darwinovu teorii, že se pohlavní výběr týká samic mnohem více než samců. Některým samečkům se poštěstilo, jiným se nepoštěstilo – ale ne proto, že by se nesnažili. Konkurence byla natolik silná, že se některým dařilo mnohem lépe než ostatním. Samičky naopak vypadaly spokojené, že si mohou vybrat partnera podle libosti. Nezdálo se nijak pod tlakem a podle Batemana většinou nesouhlasily s pářením, pokud se jim nápadník nezamlouval.

Naroubování Batemanova pozorování octomilek na ostatní živočišné druhy, včetně našeho vlastního, obnovilo vědecký zájem o teorii pohlavního výběru. Ale ne hned. Výsledky jeho výzkumu několik let unikaly pozornosti a on sám už nikdy o pohlavním výběru nic nenapsal. Až o dvacet čtyři let později jeho pokus s octomilkami zpopularizoval mladý výzkumník jménem Robert Trivers.

Trivers, tehdy čtyřladvacetiletý, měl již za sebou na biologa dost barvitý život.

V životopise na svých internetových stránkách – trefně nazvaném *Divoký život* (Wild Life) – uvádí, že se dostal do vězení, na Jamajce založil ozbrojenou skupinu na obranu homosexuálních mužů před násilím, a kdysi řídil auto, kterým přechal jeden ze zakladatelů amerického revolučního hnutí Černých panterů. Byl to on, kdo se kdysi uřekl, že by se Sarah Blaffer Hrdyová místo biologie měla soustředit na mateřství.

Dnes Trivers žije ve venkovské usedlosti, kterou si koupil na Jamajce. Když jsem tam za ním přijela, abych s ním udělala rozhovor, řekl mi, že tomu s místními říkájí „Město mužů“, protože tam nežijí žádné ženy. Když se ptám, kde v současnosti pracuje, říká, že je ve sporu se svým zaměstnavatelem, Rutgersovou univerzitou v New Jersey.

Ať byl jeho život jakkoli divoký, Trivers patří mezi nejvýznamnější evoluční biologы na světě, zejména díky teoriím, se kterými přišel hned na počátku své kariéry. Článek „Rodičovská investice a pohlavní výběr“ (Parental Investment and Sexual Selection), který napsal v roce 1972 o Batemanově

6. Vybírává, ne cudná—137

experimentu s octomilkami, má nejméně jedenáct tisíc citací a významně ovlivnil současné smýšlení o pohlavním výběru.

Trivers tehdy jako začínající výzkumník na Harvardově univerzitě pozoroval páření holubů za svým oknem, když mu jeden z jeho učitelů doporučil, aby si vyhledal Batemanovu práci. Pamatuje si ten den naprosto jasně. Jakmile text přečetl, šel si ho zkopírovat do muzea. „Tiskl jsem se rozkrokem na bok kopírky,“ říká s hrdelním smíchem. „Spadly mi klapy z očí.“ Znamenalo to obrát v jeho kariéře.

Uvědomil si, že ženy prostě musejí být vybíravější a méně promiskuitní, protože je špatné rozhodnutí stojí mnohem více. Vezmeme-li si příklad lidí: muži produkují velké množství spermatu a nemusejí se nutně starat o své děti, zatímco ženy mají v danou chvíli k oplodnění přinejlepším dvě vajíčka a následuje devět měsíců těhotenství a mnoho let kojení a péče o děti. „Ta logika nevyžaduje dlouhé přemýšlení. Ženu stojí tolik úsilí vyprodukovat ta dvě vajíčka, zatímco muž trati jenom aktuální dávku spermatu, což je banalita. Když přednáším studentům, často jim vysvětluji, že za poslední hodinu vyprodukovalo každé varle v místnosti sto milionů spermií. To je hodně spermatu bez dobrého využití.“

Ve svém článku z roku 1972 o Batemanově pozorování Trivers píše: „Po první kopulaci už samička nemůže o moc zvětšit svůj reprodukční úspěch, a po druhé už vůbec ne.“ Samička podle něj novými zářezy na pažbě nic nezískává. K oplodnění jí stačí jediný sameček, a jakmile je oplodněna, již nemůže být oplodněna více. „Většina samic neměla zájem kopulovat více než jednou nebo dvakrát.“

Naznačuje tím, že ve chvíli, kdy se změní hodnota rodičovské investice, změní se i sexuální chování. U monogamních druhů, kde se samci významněji zapojují do péče o mláďata, by se toto pravidlo mohlo teoreticky obrátit. Čím více musejí samci investovat do potomků času a energie, tím více si budou vybírat, s kým se spáří, a tím více začnou samice usilovat o jejich pozornost. U některých monogamních druhů ptáků je to samička, kdo nadbíhá samečkům.

Mezi lidmi samozřejmě najdeme mnoho mužů, kteří berou své otcovství odpovědně a investují do péče o děti stejně tolik jako matky. Ale Bateman se nedomníval, že angažované otcovství nutně změní hluboké sexuální pudy. Podle něj lze i u monogamních druhů s vyrovnanými počty samic a samic předpokládat, že stejný vzorec sexuálního chování – nevybíraví dychtiví samci a vybíravé pasivní samice – „přetrvá jako pozůstatek evoluční minulosti“. Dvacet čtyři let po Batemanovi uvádí Trivers ve svém článku: „U druhů se silnou selekcí ve prospěch otcovské péče lze u samců jako optimální volbu očekávat spíše smíšenou strategii – pomoci jedné samici s péčí o mládě, ale nevzdávat se dalších příležitostí k páření s dalšími samicemi, kterým již nebude pomáhat.“

138—Od přírody podřídné

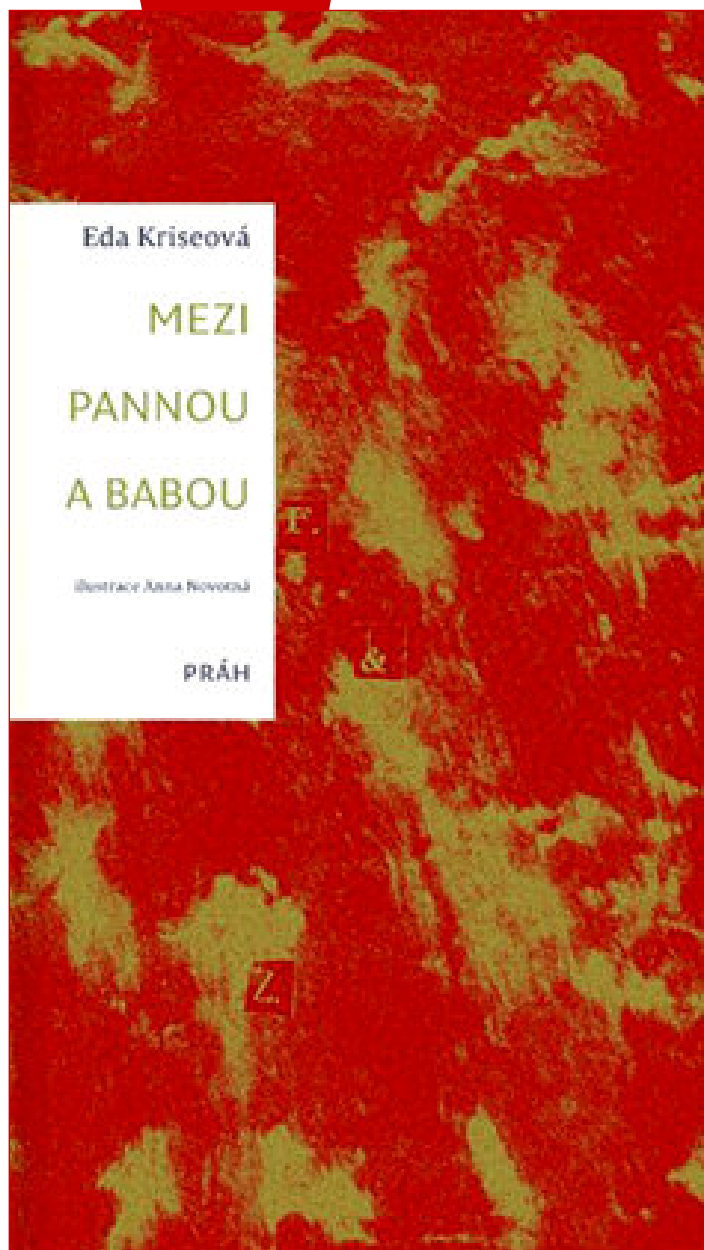
Z
ajíc

Park lásky, potom parkur lásek

Mezi nebem a zemí se dějí divné věci. Vypůjčíte si novou knihu zkušené spisovatelky Edy Kriseové v jednom z veleparných červencových týdnů, přečtete si ji, a když ji zanedlouho zase do knihovny vrátíte, dopídíte se na internetu prapodivné nakladatelské či distributorské informace, že autorčina próza *Mezi pannou a babou* vyjde až 13. září. Dnes je teprve 2. září, knížka je již navracena, nebyl to však nakonec sen? Anebo přece jenom skutečnost? Co jsem proboha četl, co jsem měl v ruce a před očima, když k vydání mělo dojít až o pár týdnů později? Nuže, zřejmě tady šlo o příznačnou hybridní zprávu neboli o fake news, leč cui bono, kdo má mít z tohoto šprochu užitek, toho se člověk ani čtenář věru nedopátrá.

Tím to však neskončilo. Znovu se lze tázat, zdali jsme zkraje července místo koncem září nečetli nějakou úplně jinou knihu Edy Kriseové, byť možná s totožným názvem a vydanou v témže pražském nakladatelství. Skutečnost přece může být i snem. Kromě toho totiž internetové knihkupecké anonce (podotkněme, že v dané publikaci není ani záložka, ani medailon autorky, figuruje zde toliko pouhé nic, co nic se nazývá) totiž vesměs prohlašují, že jde o „lyrickou novelu o jedné generaci žen“. Proti žánrovému určení se dá i nedá něco namítat, určitě by se našlo i jiné, výstižnější a dokonce i výmluvnější označení, zato následující tvrzení neodbytně svádí k domněnce, že nikdo z povolaných vyvolených a vyvolených povolaných v tomto případě knížku ani neotevřel, natož aby se do ní začel. Anebo si pod „jednou generací žen“ představují něco k neuvěření jinačího, než co si troufá tvrdit kupříkladu spolehlivý a solidní akademický *Slovník spisovného jazyka českého*!

Vskutku bůhví co pisatelé nebo pisatelky podobných anoncí měli v ruce: vždyť recenzovaná či pojednávaná spisovatelčina knížka vypráví o několika generacích žen počínaje sklonkem 19. století a konče událostmi probíhajícími přibližně před třemi desetiletími. Snad i jindy, leckdy i jindy. Do jedné generace vpravdě nepatří babičky, prababičky a praprababičky, vnučky i pravnučky, ačkoli se mohou zjevovat ve snech, ačkoli může dojít k dialogům živých a mrtvých, ačkoli někteří nebožtíci jsou v ději jako kdyby o pozná-

ní přítomnější než jejich pozdní potomci. Přitom by úplně stačilo povšimnout si titulu knihy: ano, vše nebo všelicos, co se v tomto vyprávění Edy Kriseové děje, se odehrává v historiích přinejmenším několikera generací žen. Jenže do dějového pásma jsou vícekrát vtaženy i ženy jiné, další ženské postavy, které s vyzdvihovanou generační tradicí nemají zhora nic společného. Jde tudíž v případě inkriminované anotace o prostoduše ošemetnou nakladatelskou nebo ještě pravděpodobněji knihkupeckou zmýlenou, jenže zmýlená, jak známo, neplatí. Nemluvě o tom, že i zbývající část neblahé anotace vyznívá notně dryáčnický, natolik dryáčnický.

Potom kvůli tomu hrozí, že jednou provždy ztratíte chuť po autorčině „novele“ vůbec sáhnout, natož se pustit do její četby, leč přiznejme, že knižního světa znalý čtenář nebo nikoli vlastní vinou otrlý zájemce už bývá vůči podobným nástrahám a znejasňujícím tvrzením v rámci zachování vlastního rozumu co nejvíce imunní. Ergo: o žádnou novelu nejde, byť text může být za ni nárazově považován, arcíť mylně. Mnohem víc než k žánru novely odkazuje próza Edy Kriseové k nápadité variantě zčásti lapidární, zčásti expresivně lyrizované rodinné kroniky: obzvláště k tomuto zaměření má její vyprávění z genologického pohledu mnohem blíže. Vzápětí však tento verdikt můžeme vyvrátit, jelikož hlavním hrdinou i antihrdinou celého příběhu není nikdo z protagonistek nebo protagonistů, nýbrž jeden konkrétní zámecký Park lásky ve středních Čechách.

Není to dozajista nějaká konvenční rodinná kronika, kterých se někdy rojí pohříchu víc než prašivek po dešti. Možná je v této prozaické kronice kdeso naopak: narážíme v ní na velký časový průřev: velkými oblouky se při četbě nadnášíme nad desetiletími mezi érou dekadence a secese a údobím předpostmoderním. Je to v naprostém souladu s autorčinou představou: ať se zaměřuje na nejružnější signifikantní dobové detaily, napořád tvrdošijně tihne k tezi (nebo tuto tezi obhajuje) o nadčasovosti lidských vztahů, ponejvíce vztahů milostných (v jejím podání zároveň etických, dokonce především etických). Jde-li v jejím líčení o velký časový rozkmit, pak není divu, že pořád porovnáváme zašlý „svět včerejška“, řečeno se Stefanem Zweigem, se světem nebo možná jen stále nestabilnějším všehomírem dejme toho našeho konkrétního a mnohem méně vzdáleného „předevčirem“.

V tomto postupném, někdy záměrně na přeskáčku narativním srovnávání se skrývá základní pnutí knihy Edy Kriseové. Přesvědčujeme se, že pasáže a partie vztahující se k pomyslnému dávnověku v letech před první a posléze před druhou světovou válkou jsou zde interpretovány povýtce jako množina fenoménů kulturní historie, jejíž součástí jsou epicky temperovaná společenská dramata stejně jako do propasti zapomnění se

hroutící veskrze osobní čili soukromé příběhy. Na ty se dá ve vypravěčském rozvržení navázat a také se v prozaickém předivu po mnoha desetiletích navazuje, leč manželské a mimomanželské erotické stories již bývají úplně jiného ladění a ražení. V prvé řadě často nejsme schopni je zachytit a reflektovat z historického odstupu: vždyť ani vitální protagonisté, ani neméně vitálně píšící autorka netuší a tušit to nikomu není dáno, co nastane, co se přihodí a co je i ji včetně nás všech zanedlouho čeká. Možná stačí, když se na rozuzlení tohoto čekání v textu připravujeme jejími stylově čarovnými či okouzlujícími meditacemi. Někdy vloženými do epistolární podoby, do řeřavých epistol přicházejících jednou ze stoletého, podruhé pouze několikaletého dávná.

Autorčino vyprávění však můžeme charakterizovat (pomineme-li nejružnější exkursy a jiné filiace spojující téměř srovnatelné a zvláště v člověčí komunikaci skoro identické psychologické mikrosvěty) i z jiného zorného úhlu. Vše, co je tak či onak spojováno s erbovním obrazem zámeckého Parku lásky, zbudovaného v intencích libertinského čili galantního evropského osvícenství, posléze nabývá povahy takřečených „živých obrazů“. Všechny postavy v nich vystupující plní různorodou kulturně historickou roli, jejíž konečné vyznění je známé, přesto převažující tragičnost jednotlivých osudů může díky autorčině umění vyprávění tiše brát dech. Naopak výjevy či scény z nedávné přítomnosti sice také mohou probíhat v starodávném Parku lásky, prožíváme je však prostřednictvím neuzavřených dialogů a (skrytých) monologů především jako „živá dramata“ erotická a citová, jež se zdají být nekonečná a neřešitelná. Onen Park lásky se poté v jejich očích proměňuje v podobenství celoživotního parkuru nepřestávajících lásek nelásek, jichž je třeba docílit co nejvíce a co nejrychleji a na dobu co nejkratší, neboť vztahová epika s bolestmi i radostmi se z nich nadobro vytrácí. Zůstává pouze parkurový úsek v titulním čase mezi pannou a babou. Troufne si podotknout, že i mezi panicem a starochem.

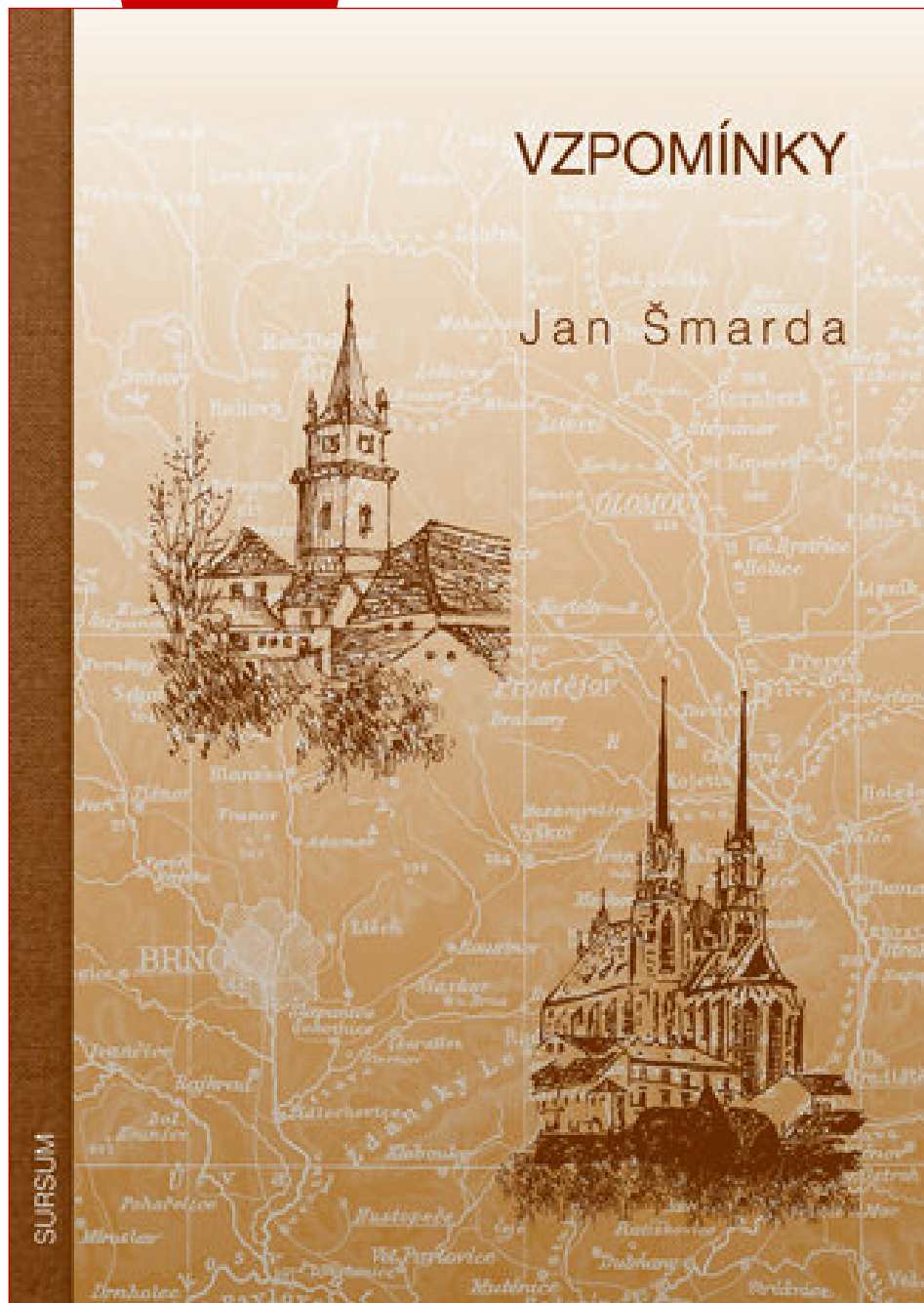
Jako kdyby podle Edy Kriseové figurkám naší doby mnohem víc než lidičkám doby propastně minulé chyběl smysl pro to, co výstižně pojmenovává: Kairos. Tedy schopnost odhadnout okamžik, kdy je zapotřebí se rozhodnout neboli dojít k nějakému rozhodnutí. Nebo rozpoznat tu chvíli, tu okamžik, kdy se něco děje ve správnou dobu čili v osudově určeném zlomku věčnosti. Ze všeho nejhorší je však stav, kdy se v člověku vzpříčí duše. Potom se i vzpomínkové slavnosti stávají rozbolavělou křivdou.

Vladimír Novotný

Eda Kriseová: Mezi pannou a babou. Práh, Praha 2018.

Z
ajíc

Pro čist Vzpomínky

Proč se tak mnozí čtenáři zajímají o vzpomínkové knihy? – řekl bych, že důvod bude trojí. Buď že je autorem osobnost natolik významná, aby stálo za to se do textu plně ponořit, buď jsou téma či pojednávaná skutečnost (včetně osobností či kulis tuto spoluutvářejících) zásadní součástí naší dějinné paměti, takže si tuto není možno bez nich ani utvořit ani rekonstruovat. Anebo mohou být tím hlavním motivem i momentem samy kvality podání, totiž kvality umělecké.

Kdyžtě jsem ovšem recenzovanou knihu bral do rukou, činil jsem tak nicméně z pohnutek jiných, zcela a bezezbytku soukromých: na její obálce jsem totiž spatřil jak dominantu panoramatu města, v němž jsem prožil prvních pětadvacet let svého života, tak také grafické zpodobení katedrály trůnící nad mým rodným městem / místem mých vysokoškolských studií. Tišnovský chrám svatého Václava parátuje tu nad Petrovem; pod nímž, v porodnici na Obilním trhu (nejstarší to podobné instituci v českých zemích) se narodili pisatel těchto řádků (v roce 1964) – jakož také (ale už léta Páně 1930) autor těch, o nichž jsou tyto psány.

Vystudovaný lékař, především ale světoznámý odborník v oblasti mikrobiologie, emeritní profesor Lékařské fakulty Masarykovy univerzity Jan Šmarda v nich zachytil „dětská léta prožitá v Tišnově (...) 1930 až

1946 a na ně navazující léta 1946 až 1949, prožitá už v poválečném Brně – až po autorovu maturitní zkoušku.“ Věřu jsem si hned po krátkém začtení uvědomil, že budu mít tu čest se špičkovým vědcem – systematikem. Přesnost, věcnost, zevrubné podání a fotografická paměť charakterizují tedy Šmardovo podání zejména. Což může být přínosem tehdy, pokud budeme chtít srovnávat stav někdy a nyní a shledávat „spoustu rozdílů mezi dobou (autorova – pozn. I. H.) dětství a dobou dnešní.“ Což o to, Brno i Tišnov znám celkem dobře – a rád se tam (za příbuznými) navracím. Ne každý bude ovšem mít čas, sílu a chuť nejen na to, aby shledával rozdíly, ale aby se ku svému poznání prodíral houštinou autorových faktů. Na jedné straně by zde tedy méně bylo více (jeden do očí bijící příklad za všechny: k čemu onen podrobný popis pisatelova prvního fotoaparátu, je-li tento reprodukován ve fotografické příloze!). Na straně druhé bych přece jen cosi uvítal. Totiž dar slova básnického, umělecké zkratky prostřednictvím metafory či symbolu, zkrátka výpůjčku od Šmardova neméně známého bratrance, básníka Ivana Blatného (jemuž věnoval knihu Ivan Blatný v mých vzpomínkách; 2013). Protože tam, kde se takového podání (byťsi neuměle) nebojí, nabývá jeho slovo oné jímavé plasticity, o níž se marně snaží sáhodlouhý výčet. Jeden příklad za (bohužel) nemnohé: rodiče klenoucí svými těly ochranný val nad dětmi schoulenými v přítmí sklepa při náletu na Tišnov v samém konci války.

Tedy konstatuji, že Šmardovy Vzpomínky patří mezi texty, které významná osobnost píše o významných událostech a lidech. Můžete namítnouti, že s těmi událostmi jistě souhlasíte, vždyť autor přece ve svém mládí prožil nejeden dějinný předěl (Mnichov, okupaci, válku, osvobození, únor 1948 a vůbec počátky stalinských čistek). Ale osobnosti? – přestože se jimi stali mnozí ze Šmardových středoškolských (zejména brněnských) spolužáků, přestože mnohé (byť doposledka třeba nedocenené) potkal jako své pedagogy (u jejich portrétů oceňuji umě-

ní výstižné zkratky), plasticitou svého podání ční nad ostatními dva portréty rodinné: postava otce, který se vlastní pílí z učitele obecné školy vypracoval na evropsky významného botanika / odborníka na mechy a lišejníky (vysokoškolského docenta), a zde již zmíněný Šmardův literární bratranec Ivan Blatný: „Znali jsme ho dobře jako osobnost téměř neschopnou samostatně žít, postarat se o sebe.“ Překvapí nás i hloubka nenávisti, s níž svého někdejšího přítele po jeho emigraci do Anglie počastovali jeho umělečtí soupeřníci.

Poněkud kritičtější odstup bychom uvítali u některých v knize představených osob, najmě pak u nekriticky adorovaného Jana Masaryka. Totéž platí také pro jednu z významných událostí našich moderních dějin, totiž pro poválečný odsun německého obyvatelstva. Přestože byl jeho průběh například v Brně plný neospravedlnitelného násilí, zůstává celá událost ve Šmardových pamětech jen zběžně zmíněna. Mnohem podrobněji a kritičtěji se však Šmarda vyjadřuje k událostem poúnorovým: „tento mocenský systém rázem začal usilovat o to, aby pokud možno zkazil život jednoho každého normálního člověka.“

Třikrát tedy škoda, jsou-li Šmardovy vzpomínky prosty aspirací uměleckých; hodně ze schopnosti evokovat sytý prožitek dávných časů zůstává v nich pro to skryto. Škoda autorovy záliby v detailu až nepatřičném, škoda zbytečného opakování některých informací i formulací. Ale ani výše uvedené výtky by nám neměly zabránit v tom, abychom ocenili upřímnost, s níž jedna z výrazných postav naší vědy bilancuje atmosféru i půdu, z níž vyrůstalo její snažení. Sluší se navíc podotknouti, že je ze Šmardových Vzpomínek navíc vidno: kdo kráčí po výšinách, nepotřebuje se na každém kroku a v každé větě nadýmat.

Ivo Harák

Jan Šmarda: Vzpomínky. SURSUM. Tišnov 2018

Poněkud kritičtější
odstup bychom uvítali
u některých v knize
představených osob,
najmě pak
u nekriticky
adorovaného Jana
Masaryka. Totéž platí
také pro jednu
z významných
událostí našich
moderních dějin, totiž
pro poválečný odsun
německého
obyvatelstva.
Přestože byl jeho
průběh například
v Brně plný
neospravedlnitelného
násilí, zůstává celá
událost ve
Šmardových
pamětech jen zběžně
zmíněna.

Z

ajíc

Liszt
a Wagner...

v Piešťanech

1.

Kampak?

2.

Na muflona.

3.

*Já na
bažanta.*

Z
ajíc

Ladislav Slezák

Přednáška o postmodernismu

Království

Všichni občas oslepnou
kráčeš širou krajinou
a pozorují tmu nad nebem
stmívá se
usíná poslední spravedlivý
stmívá se
za světlometry Mikaboshi
stmívá se
a po strachu je vždy zapomnění

Žabí král zpívá
on spílá...

Dva

Ležíme jak dvě úsečky
sami v sobě zakončení
kruhy patří pouze vodě

Přednáška o postmodernismu

Motorem jsou slova...
slova vtěsnaná
mezi papír
a propisku...
slova, co postupně mizí
ale zůstávají věčná...
říkal by Derrida
myslím...

Hranice

Ty věci se nějak dějou mimo nás
matka odložila své dítě
mělo nemocnou mysl
měla neumyté vlasy
strom si spokojeně ležel na silnici
v televizi se staví barikády
na náměstích se válčí
někde souloží mladí milenci
cítíme se živí
bez práva na život
a věci se dějou nějak mimo nás

Happy Meal

Vždy doma nechávám něco pod peřinou
prý je to tak lepší
také opomínám funkci čajové lžičky
zejména při generování nedávného
tomu říkám správný úhel dopadajícího listu
takové to prošlapávání lesní stezky
podrážkami, co měly zůstat u postele
poslouchám automatický déšť v koupelně
točí se mi tak trochu univerzálně
umyvadla už zase polykají tvé steny
vždyť se v noci opět neuvidíme

Vždy mířím přesně na střed
vyhazuji ze sebe krvácející slova
i když facebook rozhodně není mou zdí nářků
na to jsem příliš reálně skutečný
ale každou zprávu mažu pohledem
prostě mířím přesně na střed
zatímco rameny srážím vše okolo
jsem relativně šťastný i nešťastný
člen vykořeněné generace
mám to totiž vytetovaný na čele
když po nocích zpívám neznámé balady

Pevně se držím špinavých klacků
ze země a ze mě
vše prázdné
taková děvka s tourettem

Reparát

Chtěl bych ti říct
že jsem nikdy neodešel
že jsem seděl u zabouchnutých dveří
na schodech
a házel kamínky na protilehlé okno
nehty jsem odlepoval omítku
a omýval své ego vodou s přírodním hořčíkem

Chtěl bych ti říct
že jsi ze mě nikdy nevypřehala
že stále lovím po bytě tvoje korálky
a stavím z nich útes
na kterém snad jednou ztroskotáš

Chtěl bych ti říct všechno
co jsem už dávno řekl
ale hlasitěji
abys mě někde nezapomněla
abych se neztratil
abych úplně nevypřehal
v tobě
ani v sobě

Tolik bych ti toho chtěl říct
ale moji smajlíci mají dovolenou

Z

Moderní cesta

Toto je moderní cesta...
uzavřít tři životní pojistky pro sebe a svou ženu
další čtyři pro své dvě děti
vzít si dvě hypotéky
jednu na byt a druhou prostě jen tak
kdyby něco
ještě leasing na auto
které není uzpůsobeno pro dětské sedačky
ale rodina si zvykne...
pravidelně ze stěn vyhánět plíseň
nalejvat se po večerech pivem a vínem
chránit svoje dveře před světem venku
stavět barikády proti prarodičům
kteří by mohli přijít na návštěvu...
stavět mosty přes řeky, které tudy nikdy netekly
ale třeba jednou
nechat děti čekat, než se někdo vrátí domů
nechat děti čekat na kroužcích, než si je někdo vyzvedne
dvakrát do týdne na ně zapomenout úplně
jen ať jsou samostatný
a najdou si vlastní zábavu
přinejhorším přece mají životní pojistky
toto je moderní cesta...
tvářit se, že má člověk všechno na háku
že ví, o co tady jde

mezitím se mučit výčitkami
topit je v chlastu
bolest hlavy vyléčit prášky
konopnou mastí a zmlácením – někoho...
polykat každé pochybné slovo
skučet do polštáře
jen tak ze zvyku, pro pobavení zrcadla
být kocovinou humanity – kontextem modernity
rychle zavřít své hranice
dát pušky svým dětem
dát jednu i své ženě
svý milence a jejímu milenci
říct, že to děláme z lásky
chráníme se před – něčím...
odmítnout všechny kompromisy
jiné pravdy – jiné lži
držet prapor neznámého státu
líbat a mlátit svou ženu
a děti taky
ať vědí, co je asi čeká
máme přece životní pojistku
toto je moderní cesta...
pro moderního člověka minulosti
postmoderní recyklace v nás
o nás a do nás...
moderní cesta...

Nová doba

Oklepáváš si prach z boků
taková teatrálnost oblosti
v hluku solných jeskyní
ve studené samotě všednosti
poslední krystalky zmizely
před tisíci lety
a i ve své šedi
dunivě záříš
probleskuješ na prahu
nové doby

Kameni, už odcházíš?

Sociální načasování

Po tolika letech
opět spočinula
má dlaň na tvém rameni
ale tvůj výraz se změnil
a já visím
někde nad tvým
pohledem

Skutečnosti

Všechny ulice v rovinách
životy v režimech
prostě všechny ty věci
hlavně žádná skutečnost
žádná skutečnost
než ti dopoledne zkrátí hřebínek
a budeš kokrhát jako nikdy předtím
a prostě budeš
prostě budeš
skutečností

Schůzka

Svým pohledem hladíš reflektory
zniš jako středověký trubadúr
usínáš na polích
a krvácíš do řek

V mé pažbě něžně doutnáš
roky trávíme na rozestlané hlíně
dokud nám to srdce dovolí
otiskujeme se v sobě
za prezence padlých hvězd
jsme jako ty noci
sami v sobě
opuštění

Duny

Slzavá pohoří tichých múz
tichá města
mlčící návrší
rozezlená krajina
za okny
i na obrazech
za dveřmi
i na plicích
však mlhy vše spolykají
všechny pilulky
z receptů
i z paragonů

Slyš duny
slyš ty tiché duny
naříkají

Mateřská znamínka

Nabrala do dlaní
všechny ulice a náměstí
co minuly staletí
povrchních dějin
smáčených slzí múz
ztichlých jako kamenné
družky času
na renesančních podstavcích

Chtěla je rozfoukat
přes celý širý světadíl
sešitý z baletních sukýnek
a řeznických zástěr
aby všechny stezky
proteklely prachem
lebečních skel
až teprve pak
budou úzké boky
přesýpat pomaleji
a ona bude opět
usínat s úsměvem
na okoralých rtech
vždyť padající písek
bude zajisté zdravit
všechny ztichlé
bolesti

Z
ajícVladimír Kodovský
Přišel na svět

Ilustrace Marie Kodovská

Přišel na svět

Přišel na svět tak – holý
čistý Bez zájmu
Bez nároků
Bez ničeho
Nechtěl nic
Jako by se přišel jen podívat
Jako se jde na výlet
Jen tak – do přírody
bez nároku na svátek
či slavnostní den
Bez nároků na nic Jen tak
Prostě přišel
Přišel holý čistý Jen tak
Přijal tu hru
i tu

se ženami
Ač žádný neměl nárok
on nic nechtěl a nechce
On přišel jen tak
čistý
On za nic nemůže
On přišel do střediska těch nejrůznějších her
On přišel mezi ně aniž chtěl hrát
On přišel mezi ně
a nic mu nezbyvá

než hra

On nemá jiné vyhnutí
On musí aniž chce
Ale necítí to musení On hraje
Docela příjemně dělá všechny ty hlouposti,
které mu připravil svět
On dělá všechny ty hlouposti
jen tak
Jako se hraje
jako se mléko dojí
jako se chleba jí
tak prostě

A on hraje

Co mu zbývá

Kdyby byl jiný svět
/že by byl jiný? Ještě nějaký jiný? Sotva/

Takový jak on může být jen on
 Takový
 On hrá
 Je to nepříjemná věc někdy
 cítí, že hrá aniž by musel
 protože není tu jiná hra
 Nic mu nezbývá
 Bylo by tu prázdno? kdyby nehrál?
 Možná
 Možná, že ani ne
 Možná vyhraje možná ne
 tak je třeba hrát
 Nečekat od hry nic
 Nechtět být ani spodek ani král
 Jen hrát
 Hráť jako se hraje aby se zabil čas
 Však konec konců co tu má na světě za práci – ?
 Hráť

Hráť a jen hráť Nic jiného mu nezbývá
 Jinému se nelze vyhýbat A snad ani této hře
 Ničemu se nelze vyhýbat
 Ani dnes Ani dřív
 Tak tomu bylo vždy
 Nevyhneš se jak už seš tu
 Čemu se vyhneš Můžeš se vrátit?
 Houby se můžeš vrátit Nejde to
 A co panáčku teď Seš tu
 S tím je třeba počítat
 Jsme tu Objevili jsme se tu Aniž
 jsme se o to jakýmkoliv způsobem přičinili
 Jsme tu Jen tak zadarmo jsme tu
 Jak když se svezeš stopem
 Jen tak zadarmo a seš tu
 Nikdo po tobě z počátku nic nechtěl
 jen do tebe strkali
 A už nestrkají Jak trochu zestárneš
 už z tebe tahají ti co byli
 před tebou stejně tak náhodou
 přivedeni na svět /omylem?/
 Kdož ví! V přírodě není ani omylů
 ani příčin příroda má jen
 své následky Jinak nic
 Příroda nemá nic ani s tebou do činění
 Příroda je
 Je

A v tom je celý ten zázrak
 V tom je
 i celý ten zázrak tvého narození
 je v tom, že příroda je
 ten zázrak je v tom
 že jsi
 A teď už když jsi tu
 je to stejně náhoda,
 když už jsi tu
 Můžeme si spolu promluvit
 protože i já jsem tu stejně tak náhodou
 Jsme tu,
 nevíme kde. Ale jsme
 Jsme tu stvoření
 A co teď
 Máme své větve Máme své kořeny
 Je třeba pít A přijímat svět
 Je třeba přijímat každou náhodu co ti připraví
 A on připraví různé
 bohy, nerovnosti, revoluce, jed
 On připraví různé
 A teď je na tobě, abys tomu všemu
 ty udával harmonii
 Abys tomu všemu
 ty udával střed
 Ty se o to staráš Žiješ
 hledáš střed
 Ty se o to staráš
 Hledáš
 hledáš
 hledáš
 hledáš
 nekonečný
 svět
 Byls vzat do hry
 se ženami i s obry
 Seš ve hře –
 co ti zbývá –

jet

/1964/

Z
ajíc

Zuzana Pavlová

Ve výhledu mi překáží kocouří stín

Zuzana Pavlová, narozená 24. 10. 1978 v České Lípě, vystudovala český jazyk a dějepis na Pedagogické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, rok strávila jako au-pair v Londýně, následně působila jako editorka. V současné době pracuje jako učitelka. Překládá z angličtiny. Je vdaná, má dvě děti.

Motovidle

...
 Probrat se záhouštím
 probít se koutím
 vidět černobrylé
 a k otázkám se ubírat
 úporně-upírat-*propírat*
 vsedlevědomí
 (cizího koně)
 klikatě klusat
 s výpůjčkou bez pokuty z prodlení
 Hněv vniveč
 Věčně nevytrysklá křeč
 Závrtý plnicí se prázdnými slovy
 vytahanými z klobouků
 bezrukých eskamotérů.

...
 Šplhat na špejli
 a lámat se v pase
 smíchy se popadat
 za stéblo
 V poslední kapce
 vtipné kaše
 kterou zametáš
 před vlastním prahem
 omočit lem zvětralého pláště
 Zhášet tmu pod svícem
 i když tě nepálí
 neboť ji nerozsvítí
 Skučet s vlky
 a rozjímat
 se zlatě (zlatem) umlčenými

...
 Lítost je stojná noha
 mého života
 přeučený levák
 raduji se z by-by-bytí
 a v noze chronická křeč.

Repetitio mater studiorum
 Takže hlavně ra-ra-radostně
 a hlavu vzhůru!

Červený obr

...
 Letadlo přeškrtlo řeku
 Grošované nebe kluše v nadhlavníku
 Vlak duní jak pytel zkamenělých blech
 kopyty rozbíjí krustu noci
 spálený karamel se odloupne
 a mizí v nenávratnu

Žíně vzplály

...
 Něco z Markétky tříští
 směrovou růžici
 střepy odráží zděšení
 Ztrácím směr
 přešlapuji po střepích
 ve výhledu mi překáží kocouří stín

Nevím kam dál

...
 Jízva po císařském řezu
 tiše pukne
 Bohyně východu
 bezhlesně zakřičí
 i já cítím porodní bolesti

Je to i moje těžká hodina

Nekróza

...
 Jak nemilovat noc
 v níž krizi identity
 roztínám
 nehtová lůžka tmavnou
 a zorničky se stávají
 routou
 do předpekli osobnosti
 Uzrála již dávno
 zrna nadšení
 Setřásli je nenasytní pijani
ač nakyslá
přesto zkvasí(???)
 a osladí komusi život
 (Přidech kyanidu
 dělá život vzácnějším)

a noc sama sebou znuděná
 nedá se vzrušit

...
 Za skříní se skrývá stín
 blín vin
 oměj zloděj
 vraní okov
 durman

Kurva!

...
 Dej znamení
 krev se rozpění
 Tas stožár!

pak úpění
 ach úpění

....
 Světlo
 je vnitřek švestky
 co je však pecka?

...	<i>Splaskne aspoň rybí měchýřek?</i>	Vytryskne
Mám krajinu		
o níž se mlčí	...	Nakonec...
<i>Vyhnaná krajina</i>	Zdá se nám kdy o noci	
pominula v nesnázích	když spíme?	...
Mě nebyla Mě neschází	Do snů se tma nedostane	Anemické básně
Já nevzlykám	zamčená za víčky	černovzduchu třásně
<i>Já potracím</i>	na samotce světa	Dozorčí měsíc
	Vloudí se do chlebových dírek	vzal si dnes směnu
Když staré	Přepadává při mrknutí	stín se vrhnul
se stává novým	...	na šedou stěnu
jen když zívá	Zfenila ses	sebevrah bez úspěchu
a já si hovím	zahynula	(diskriminován pro barvu pleti)
	oči štěněčí	příště to prý zkusí
Zařízla se do mě	stěží přesvědčí	až za další pololetí
nožem čedičovým	chtivé chrty.	já však vím
...		že z klinické smrti
Měsíční jednorožec	V tváři kůzlečí	jej proberou
vychází z lesa	ženské črty	už za hodinu
jen za úplňku
Spásá trávu	Smrt netančí	Syrové svědomí
na níž nevstoupila	to my	nedopečená brambora
lidská noha	Přichází tiše	z popela
vidí jej jen panny	bezdětná vdova	A vítr fouká od souvratě
(aspoň v duši)	nechce rušit	vstanou noví koledníci
slepou skvrnou pravého oka	-špatnou zprávu nakonec-	Vánoce zas budou v blátě
když hledají	Když zrovna hrají tu naši!	...
Al Mizar	...	Rozetmí se a sední
ve Velkém voze.	Zrod básně	sazný motýl blikotá
Kolikráts jej spatřila ty?	Už to prostě musí přijít!	Tu máš
...	(Raději kontrolujete v kalendáři...)	guláš
Kabáty neměnné	Cítíte napětí	...
košile blízká jen Bohu	vše otéká	Léto vychládá
Dotknout se tmy	pne se	na luka se vkrádají mlhy
když ani v srdci ji nemám	šponuje	a berou ránům jiskru
a myší díry zorníček	Zadržujete vodu	Les změnil parfém
střeží víčka pastí	Už každým dnem	<i>vyšperkoval</i> se brusinkovou bižuterií
To spíš v sklípkaní noře	To přece není možné,	A vítr slibuje
labutí píseň	ty příznaky,	co splní vždy
požíraného cvrčka.	a pořád nic	
Když cvrček umírá	(Asi čeká na úplněk)	Přijde snít
not neubude.	Čokoládu!!!	
(Když já...?)		

Z
ajíc

Barbara Korun
**Stačí jen
vnímat a vidět**

Foto Tone Stojko

Barbara Korun se narodila roku 1963 v Lublani, tamtéž na Filozofické fakultě vystudovala slovenistiku a komparatistiku. Učila na lublaňských středních školách, pracovala ve slovinském Národním divadle a nyní se věnuje pouze psaní – básní, esejů a recenzí. Její první sbírka *Ostrina miline* (Ostří jemnosti) vyšla v roce 1999 a získala cenu slovinského knižního veletrhu za nejlepší prvotinu roku. Následovaly sbírky *Zapiski iz podmizja* (Zápisky zpod stolu, 2003), *Razpoke* (Trhliny, 2004) nebo dvojjazyčná, slovinsko-italská kniha *Čečica, motnjena od ljubezni* (Děvčice, zblázněná láskou, 2014). S multiinstrumentalistou Zlatkem Kaučičem vydala CD *Vibrato tišine* (Vibrato ticha, 2006) věnované poezii významného avantgardního básníka Srečka Kosovela. Básně Barbary Korunové byly přeloženy do více než dvaceti jazyků. Letos byla jedním z nejzajímavějších hostů festivalu Stranou, jehož hlavními organizátory jsou Lenka Kuhar-Daňhelová a Peter Kuhar.

Překlady básní zveřejněné v Dobré adrese byly vybrány ze sbírky *Prijdu hned* (For Prague 2015, *Pridem takoj*, 2011) a ze sbírky *Vmes* (*Mezitím*, 2016), které dosud nebyly nikde zveřejněny.

Valentín Gariup, podivín ze vsi Topolovo, vášnivý čtenář a sběratel knih v různých jazycích, jeho knihovnu v seníku při vyklízení po jeho smrti spálili
Topolovo, 20. století

Možná mi opravdu byla zima a měl jsem hlad, záleží na tom? I ostatní hladověli.

Měl jsem knihy. Když na tomhle světě scházelo teplo a světlo, šel jsem je hledat tam.

Možná si ze mne opravdu utahovali. Ale když jsem večer posypal podlahu popelem, načrtl obrysy světadílů a vyprávěl příběhy dávných dob, poslouchali mě s ústy a srdci dokořán.

Byl jsem básník. Neměl jsem, tak jako Mandelštam, posluchače, kteří by si mé básně pamatovali a recitovali je druhým. Ale byl jsem básník. Psal jsem básně na hřbety knih, na zdi

seníku, do vzduchu, do proměnlivých tváří tmy. potok Koderjana mi udával rytmus, změny ročních období rým, příkré srázy utvářely odvážné metafory. Víc než chléb člověk potřebuje smysl. Útěchu ducha.

Básně mi byly chlebem. Dal jsem ho všem, bez rozdílu.

Serafino Loszach, Topolovčan, emigrantský dělník a malíř samouk, jenž strávil poslední léta doma na invalidním křesle a bez ustání obkresloval pastelkami obrázky z časopisů; zůstalo po něm na 1500 velmi zvláštních kreseb
Topolovo, 20. století

Není nutné to spatřit, abys věděl, že to je.
Stačí jen vnímat a vidět prostřednictvím druhých.
Není nutné dívat se na slunce, abys věděl, že je. Cítíš ho v rostlinách, v teple kamene.

Není třeba pozorovat hledáčkem kamery.
Tvé oko vidí jinak.
Snad je to odlišnou perspektivou,
možná není nutné, aby se všechny čáry setkaly

v jednom bodu. Některé světy zůstanou vzdálené.
Roky pod zemí v dole, roky na vozíku
ve vsi vysoko v horách, s ostrým, strmým
pohledem do údolí. To není důležité.

Důležité je, že jsem v zrcadle
nad kreslicím stolem viděl, kdo šel
kolem mých dveří, zastavil se, aby
mne pozdravil, navštívil. A já jsem

pro všechny z nich kreslil světy – paláce, domy a náměstí,
zaoblené do křivky srdce, a ženy, půvabné,
silné, s dětmi v náručí, mezi jejich
tvářemi světlo nad slunce jasnější.

Hannah Arendtová podává zprávu o soudu s Eichmannem***Jeruzalém, Izrael, květen 1962***

Na to poezie nestačí.
Víc než tisíc stran spisů.
Každé slovo má před sebou jméno.
Každé jméno je člověk: tělo a duše.
Každý ať se zodpovídá z toho,
co řekl, co udělal.
Ne před Bohem, ale před lidmi.
Před soudci.

Tady není pro poezii místo.
Vrší se paragrafy, předpisy, články
za článkem. Zákony, ústavy,
rezoluce, pozměňovací návrhy.
Zoufalý pokus – to jediné, co má smysl –
spatřit zlo, spojit ho se jménem,
jméno s osobou, osobu postavit před soud.
Trpělivě sledovat každou kličku písmene,
a neztratit z očí smysl.
Zapomenout na vlastní bolest.
Zamezit zlu. Jenom to.

Ne, poezie nestačí.
Ale právě ona může
vynést zlo na světlo.
Jen díky její přesnosti
mohu oddělit vrstvy

osobní a obecné reality,
sledovat neznámou domnělou souvislost
mezi příčinou a následkem.

Všechny systémy spravedlnosti se mi rozpadly.
Rozpadl se mi jazyk.
Znovu ho skládám,
trpělivě, pečlivě,
stránku po stránce, stránku za stránkou.
I bez jazyka
mohu být při smyslech.
Jizva na jazyku
mi pomáhá,
svědčí o ostražitosti.

Celou dobu, co píšu,
mi našeptává
opak, destruktivní nesmysly,
překotné hrátky slov
a osudů, absurdity všeho druhu;
divokou, nezadržitelnou silou
mi rve pravdu z rukou,
vrací mi ji stejnou, a přesto jinou:
stinnou, nezměrnou, hlubokou
a chvějící se;
jež věcem teprve dává tvar,
činům význam.

Matka Tereza novicce**Kalkata, konec 2. tisíciletí**

Další Kristus zaklepal na dveře.
Tenhle nemá nohy. Asi mu je
usekli rodiče, aby pro ně víc
vyžebbral. Tvář jedna velká rána.
Už nemá sílu, aby se odrážel
na svém dřevěném vozíku.

Další Kristus čeká přede dveřmi. Na tebe.
Pospěš si, aby ho nepošlapala banda,
co utíká před policií. Nebo aby ho
nesežrali hladoví, zdivočelí psi.
Pospěš si. Ví, že umře. Proto
zaklepal na tvé dveře.

Nevíš, jestli je to ten pravý Kristus?
Krátké hodiny určené spánku
ti uběhnou v bdělém strachu:
Je vůbec Bůh? Přivřenými dveřmi
se dere do tvé cely světlo:
Bůh není. Opuštěný je svět. Ubohý.

Kristus na tebe čeká přede dveřmi.
Bledé stíny běží temnou zahradou.
Jeho lehounké tělo budeš držet
v náručí. Jeho pohled v tvém,
poslední a první. Tehdy pochopíš:
Je to tvé dítě.

Jdi.

Seamus Cody, námořní obchodník, ztrácí zrak**Galway, Irsko, konec 19. století**

Ptáci v mých očích
padají a vzlétají. Říkají
změkčení sklivce, ale jsou
to moji ptáci, v nekončícím ladném
letu. Nemají křídla, snášejí se jak
sněhové vločky a zatmívají mi zrak

světlem. Předměty a události
ztrácejí obrysy,
nikoli však svou podstatu. Chabým
zrakem mi probleskují jak světlo.
Ostrost je pryč. Zůstala měkkost
teplého zimního dne:

křehký cinkot houpajících se
stěžňů. Krystalky soli
se navlékají na ztracenou nit
dneška. Dnes na mne den hledí
bílýma očima.

Krysáček Terry mačká tlačítka s nápisy, za některými je jídlo**Ústav etologie, Vídeň, Rakousko 20. století**

kluzké horké měkké vlhké
měkké bílé vlhké horké
měkké vlhké bílé horké
voňavé bílé měkké horké

měkké horké tvrdé slané
bílé bílé slané měkké
horké vlhké teplé jemné
vlhké slané horké jemné

bílé voňavé měkké bílé
jemné horké bílé sladké
slané tvrdé horké jemné
měkké vlhké bílé bílé

voňavé bílé slané horké
sladké bílé bílé jemné
horké bílé sladké jemné
tvrdé jemné měkké bílé

horké bílé tvrdé bílé
bílé sladké teplé bílé
bílé bílé měkké bílé
bílé bílé bílé bílé

Ze sbírky Pridem takoj (Přijdu hned)

Jako v dětství

Ulehne do stejné postele,
ale potom se vydáme
každý svým směrem.
Mezi námi se vrší prostěradla
a deky jako neproniknutelná pohoří.
Občas pod nimi vyhloubíme
tunel, jímž napřáhneme ruku
jako tonoucí z vody.
Nikdo nás nezachrání.
Jen občas
se ráno ocitneme
ruku v ruce
a v probuzení ji opět
ostýchavě
stáhneme k sobě.

jako v dětství
věřím jen
obyčejným věcem
vodě vzduchu světlu

voda vždycky najde cestu
každou překážku obejde
každou trhlinu rozšíří

neviditelný vzduch je vidět
v pohybu větví a větviček
stříkání vln
střechy odnáší stromy láme

jen světlo má oči
v nichž se zrcadlí věci

jako v dětství věřím
už jenom obyčejným věcem

zářivému úsměvu
muže tmavé pleti z Pákistánu
který tančí
na kolenou

jelikož nemá chodidla
v každém pohybu
hluboká nezadržitelná
touha po ženě

věřím strnulému obličej
a rukám které se pevně drží
složeného deštníku na klíně
vyzábblé ženě z Kamerunu
s hlubokým hřejivým hlasem
je úplně sama

jako v dětství věřím
už jenom obyčejným věcem
spánku který musí přijít
spánku který volám
z úplně bdělé
úplně černé
noci

(vzpomínky jsou skleněné střepy
skleněné střepy ve tmě)

Ze sbírky Vmes (Mezitím)

Ze slovinštiny přeložila

Hana Mžourková

Připravil

Milan Hrabal

Z
ajíc

Dmytro Lazutkin Dým nad vodou

Dmytro Lazutkin (*1979, Kyjev) je ukrajinský básník a sportovec. Dosud vydal devět básnických sbírek. Do povědomí široké veřejnosti na Ukrajině pronikl především jako autor básně *Rekviem*, jež byla zhudebněna a stala se částí oratoria *Bůh s námi*; toto oratorium bylo věnováno hrdinům tzv. Nebeské setniny, kteří zahynuli v Kyjevě v době protivládních protestů. Dmytro Lazutkin je znám i ve sportovním světě. Je mistrem Ukrajiny v kozáckém souboji, nositelem černého pásu v tempo-karate a bronzovým medailistou Světového poháru v kick-džitsu. Je rovněž televizním komentátorem boxerských zápasů. Zúčastnil se letošního festivalu Měsíc autorského čtení v Brně a dalších městech.

* * *

písek a léto lijáky a duhy
polibky se snadno stanou kousanci
plynulý proud v sirupových potocích...
tvoje slušnost je příliš nakažlivá

to nechytám já něžnosti topolů
to neměřím já život na ročníky
(cizí konspekt a zbytečná žárlivost)

tvoje slušnost je příliš nakažlivá

tvá nepřítomnost je tak zamotaná
tvé příchody jsou tolik naplněné
jsi přeslechnutá a jsi vyslyšená
jsi poblázněná jsi neřiditelná

všechno tvé se musím brzy naučit
všechno tvé neodbytně toužím poznat
(kdyby ti náhle něco neslušelo
dej na to kurzor a klidně si to sundej)

tvoje symptomy tvoje diagnózy
fashion tv a srdce Ježíšovo...
a pak teplota
vysoká horečka -
tvoje slušnost je příliš nakažlivá

noční teorie východní praxe
víno z gurzufu vítr z atlantiku
je tak podivné být vedle tebe
když je svoboda nejvyšším patrem

ty otvíráš
průhledné dveře
a pak rozpouštíš se
v atmosféře -

jsi poblázněná jsi neřiditelná
jsi přeslechnutá a jsi vyslyšená
tvá nepřítomnost je tak zamotaná
tvá přítomnost však je tak naplněná

Z
ajíc

SMOKE ON THE WATER

jako by všude byla jako by všechny znala
a já očarovaný jsem miloval její zrníčka
a šlel jsem když začínala
protože to nejzajímavější se děje jen na začátku

svlečená sukně k cestě osvobozeným teritoriem
těžký mrak coby poražené artillerie
z tajemného zeměpisu se rozrůstala naše historie
z bílých nitek se šila času matérie

deště přicházely podle řádu jako příměstské vlaky
jak usneš při tom bubnování?
naše dobré tradice jsou pro leckoho špatnými zvyky
opilcem urvané vodovodní kohoutky k odepsání

každý jak může bojuje s osobní krizí
čeká na oblevu když přežívá zimy
mít možnost naučit se tulit ke společným vlastnostem
pěstovat stromy a být stále s nimi

mít tak schopnost podělit všechny šuplíky
jak říkala – nebrat víc ani náhodou
každá láska je vzpomínka na oheň i na vzlyky
každý rozchod je jako dým nad vodou

Překlad
Petr Ch. Kalina
a
Milan Hrabal

Připravil
– mhra –

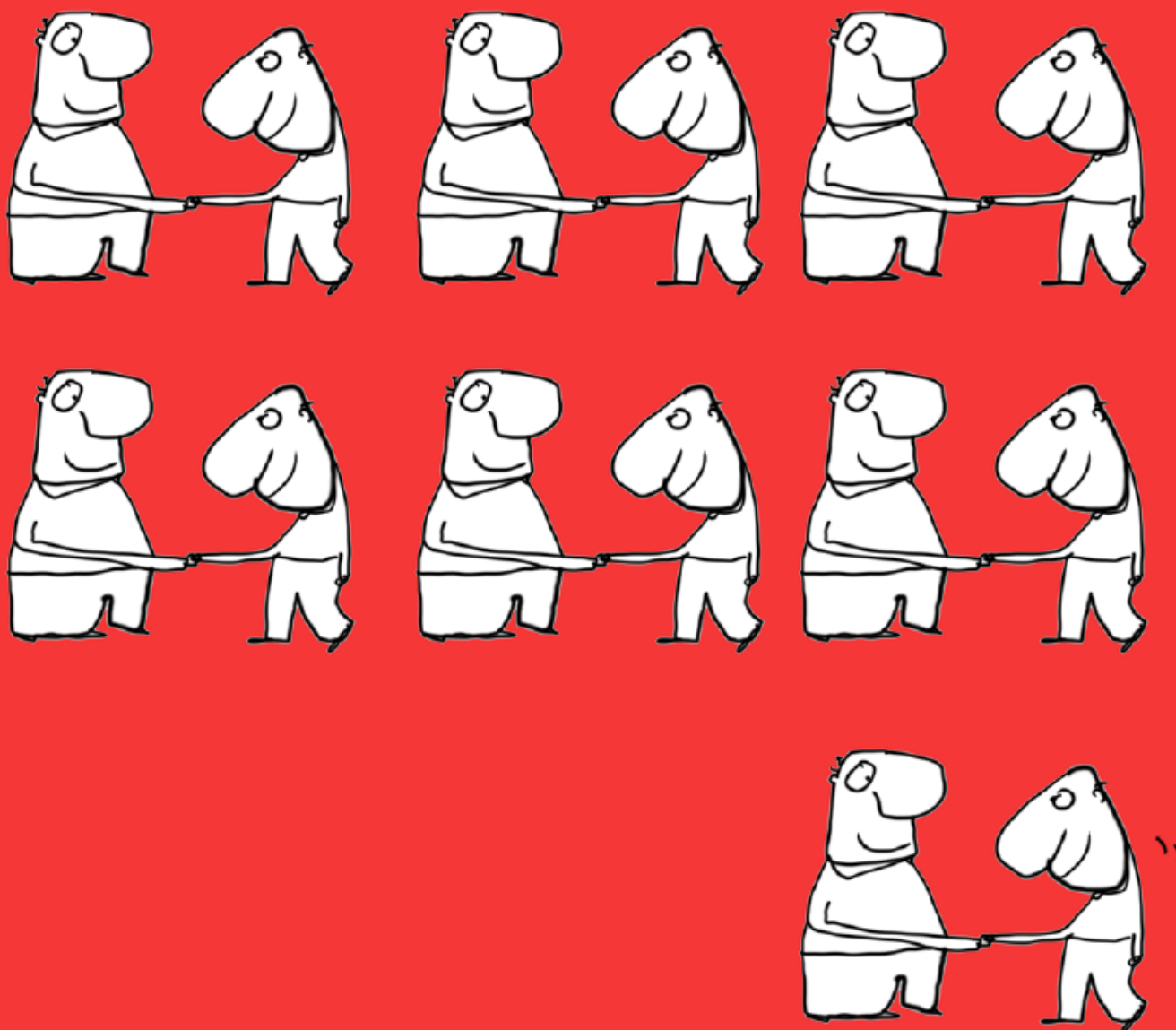
Z
ajíc

Michal Šanda Dr. Moul aneb Co se do knihy nevešlo

Názvů měst a obcí, které
svádí ke hříčkám, je
v Čechách a na Moravě

nepřeberně. Chtě nechtě jsem
musel řadu už hotových textů vyřadit.
Nechtěl jsem, aby byl Dr. Moul objemný
tlustospis, jde o knihu pro děti.
Některé z vyřazených textů si teď můžete
přečíst v Dobré adrese.

Pěkně se to hodí, obzvlášť když jsou
v tomto čísle obrázky od Marka Douši,
který Dr. Moula ilustroval.

Hořesedly
hoře sedly

jde to a pořád to jde a jako na drátkách to mašíruje
a potom to zčistajasna už jenom ujde a nakonec to
nejde. tak to chodí. jednou si musí sednout hoře i na
ty co jdou světem v pokoře.

Želetava
že létává?

řadí
kniplem rychlosti řadí 4 5 1 2
3 4 1 5 2 4 3 2 3 4
5 2 1 4 1

letí

s vysvědčením pololetí

Ústí nad Labem
u stínadla Bém

přiložil si k puse srolované noviny: slunce ty
uslyšet můj amplión a hned se vrať! bez slunce
ne stín a jestli není stín co mám stínat. ha?
slunce zapadlo a mně zmizet i stínadlo.

Třebíč
tře bič

v ruce
potom prudce
prásk!
bič
si mlask
a pryč
a jedem na Třebíč

Sudoměřice
sud o měřice

měřice o necky
necky o hrábě
a srp
a motyka
a cep
a prásk!
a bum!
to vám byla řež
zvítězil v ní Žižka
ovšem u vsi Sudoměř

Úhořilka
úhoři lká

hasička Milka
úhoři! ryby uhoři
candáti podoustve bělice
nasály je v rybníce
naše hadice

Vrbatův Kostelec
vrba tu v kostele c-

izinci může připadnout neobvykle. zakořenila na oltáři a její větve se prolétají žebrovým stropní klenby. za slunného rána hrají listy odleskem barev z okenních vitráží a při nedělní mši měkce šumí do modliteb. moudrý farář ji tu nechal růst protože ví že vrba je nejlepší zpovědnice.

Mokrovraty
mokro vraty

už se dere
králíku nebuď hazardérem
místo louže
potok tu je
kozel před ním uskakuje
a kachně to klouže
honem všichni z dvorku ven
blíží se sem povodeň

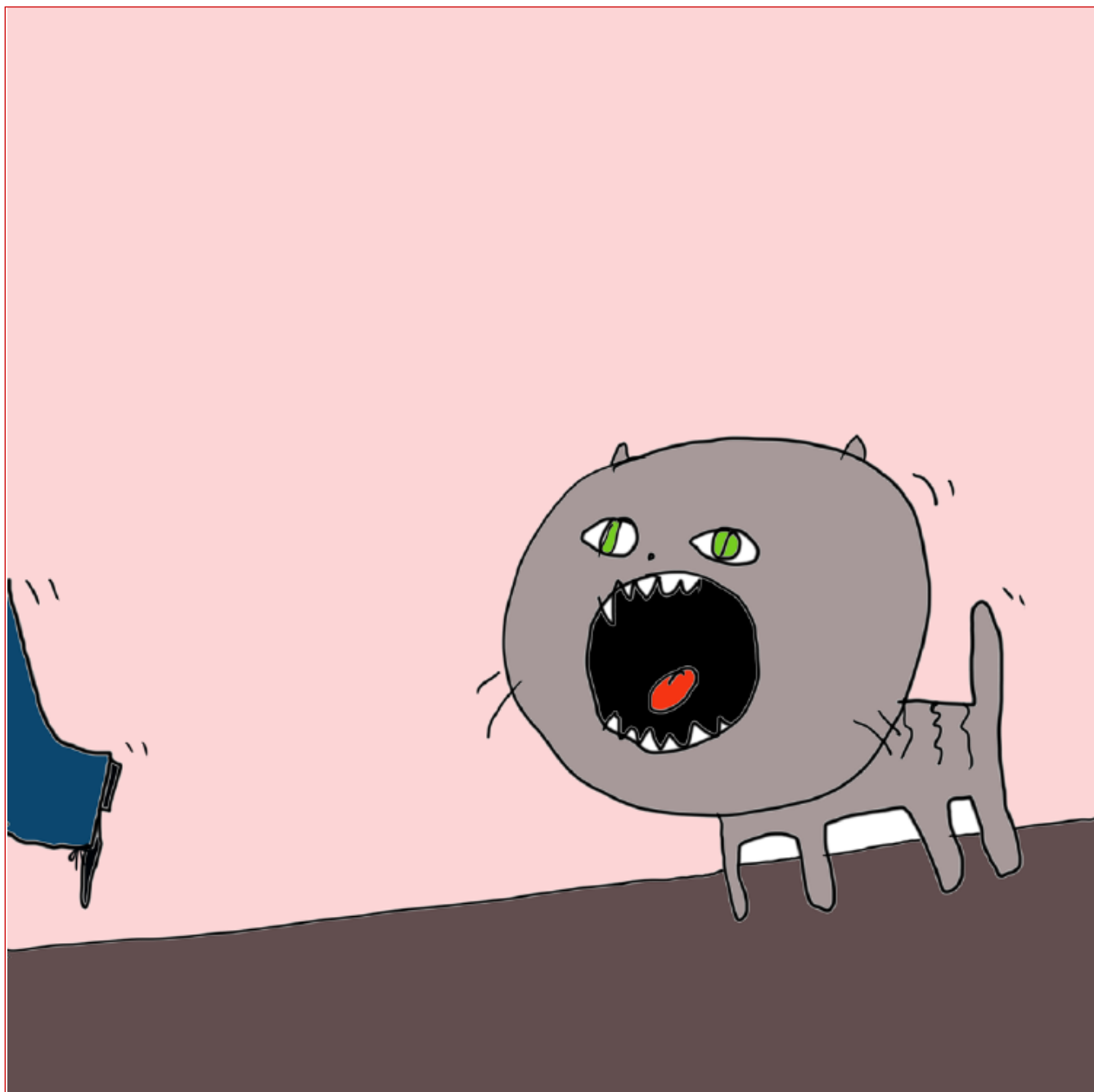
Roudná
ró u dna

znát ró bylo gró
a řečtina studna
z ní se brala vzdělanost
už je ale vyčerpaná
coby jazyk Evropana

Oh My God!

Sukorady
Suk o rady

nestál
co mu nešlo opravit to ztrestal
rozbité světlo nad lednicí
seřezal sukovicí
své dostal i vypínač
ač nevěděl zač
teprve pak brunátný Suk přestal

J
ezeve
C

Eva Drchotová **Putování za haflingy a kozím Hiltonem**

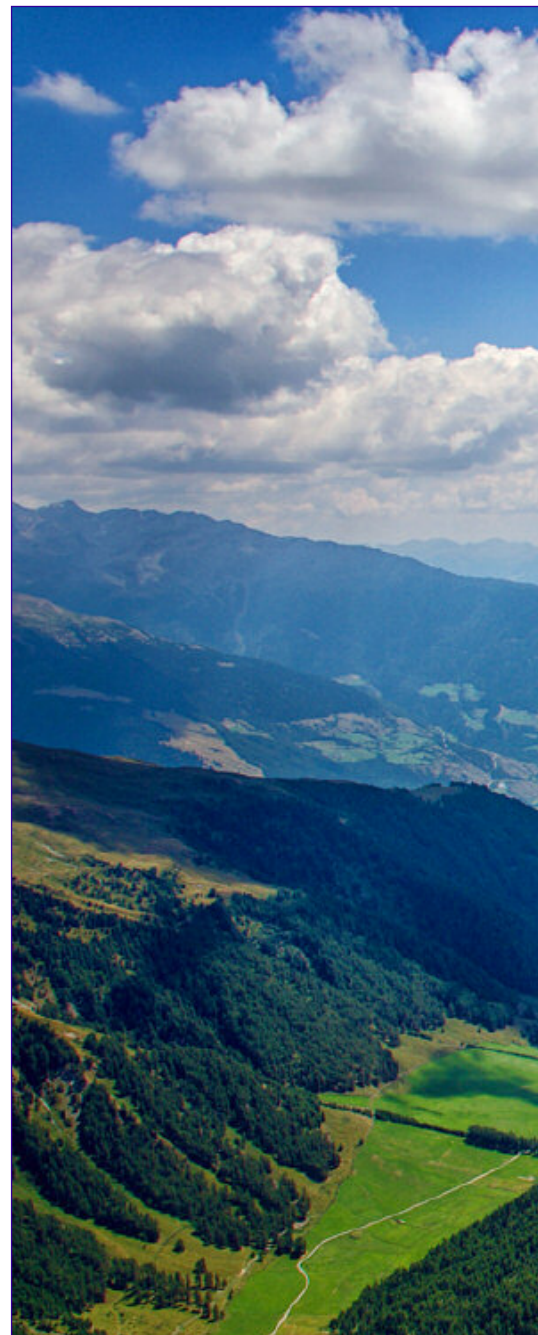
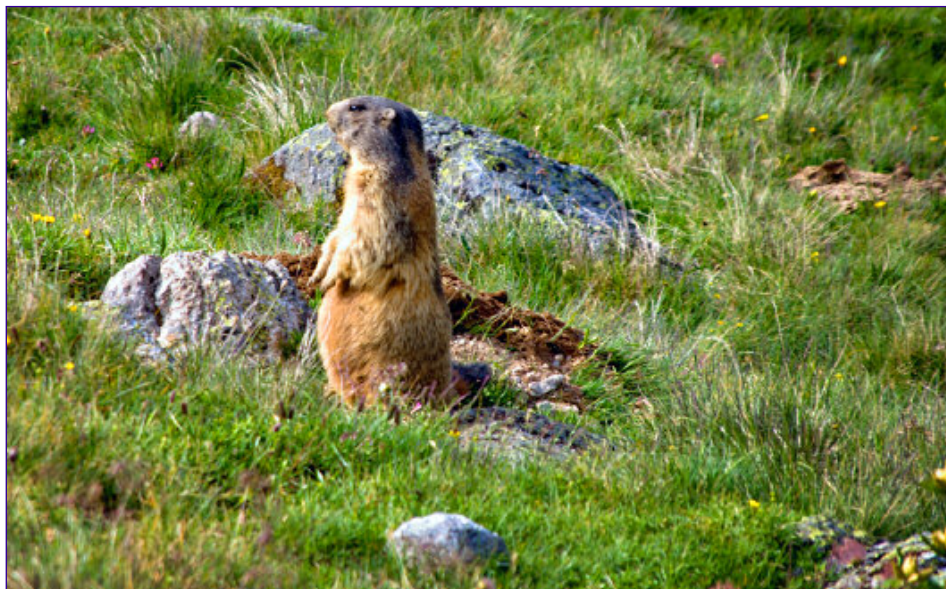
Varnsdorfská fotografka Eva Drchotová (1961) fotí intenzivně teprve od prosince roku 2017. Tehdy totiž dostala darem starou zrcadlovku od patologa, který s ní fotil mrtvoly. Rozhodla se, že od té chvíle bude tímto objektivem fotit jen svět živých. Tato série fotografií je její časopiseckou premiérou. Inspiraci pro ni našla v Jižním Tyrolsku v oblasti kolem vesničky Schlinig. Oslík pro štěstí, ač bez zlatáků, volně se pasoucí stádečko haflingů, sviští stráž nebo šiška, která má prostě smůlu – a vedle toho stavby přírodní i lidské. Z těch vzniklých lidskou rukou monumentální Sesvennahütte na břehu jezera, kamenný kostelík, kříž na hoře Föllakopf nebo unikátní kozí Hilton.

J
e ze
C

Připravil
– mhra –

J ezeve C

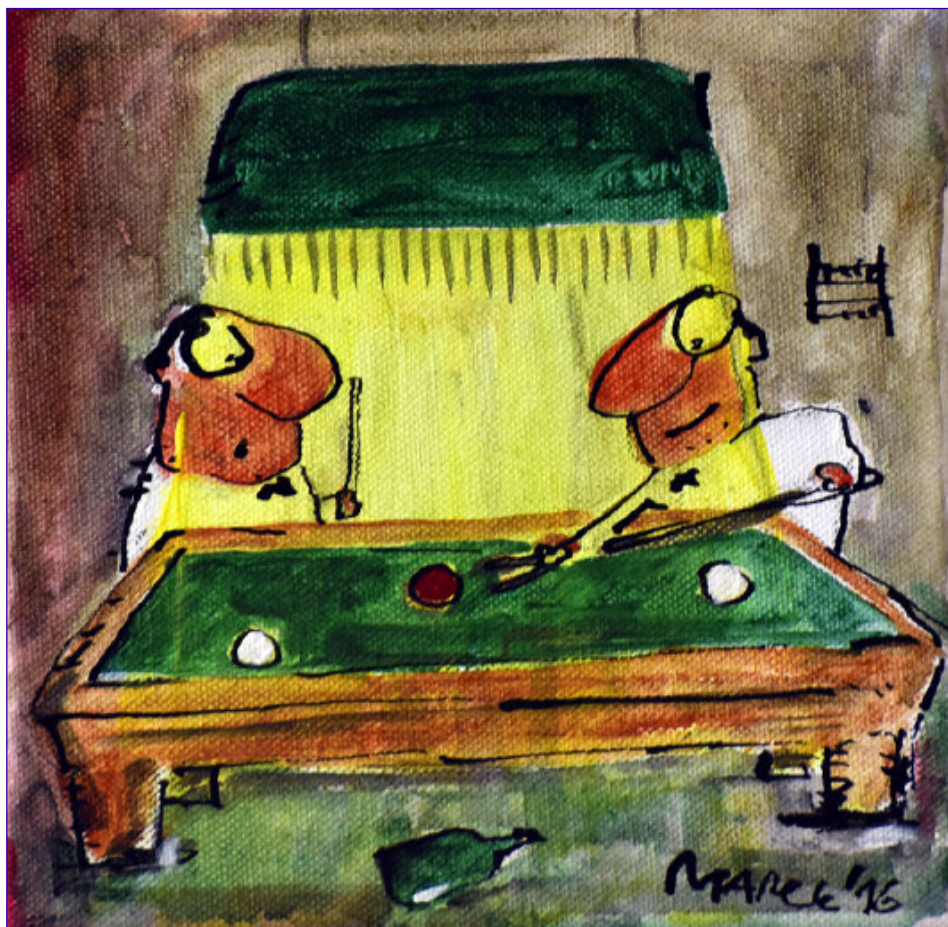
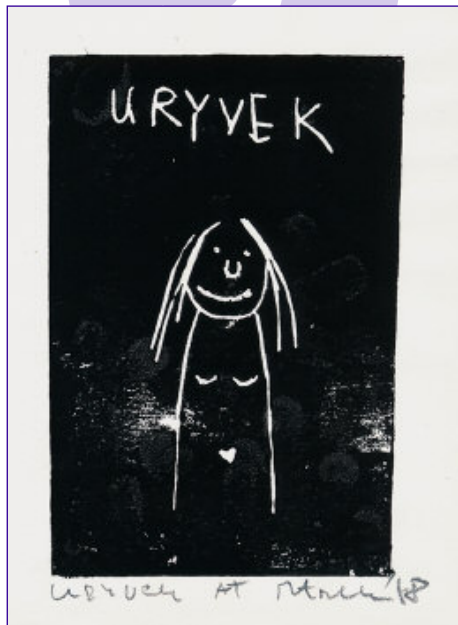
Ilustrátora Marka
Doušu znají čtenáři
Dobré adresy
z časopisu Reflex.
V Dobré adrese se
teď můžete podívat
na Marka Doušu,
jak ho neznají
čtenáři Reflexu.

Marek Douša

Moc modrý

MARKA / IP

J
ezeve
C

Naše koláže

Galerie Smečky

5. 9.–13. 10. 2018

Výstava koláží ze sbírky Pražské plynárenské, a. s., je zaměřena v historickém průřezu na tu část kolekce, která různými způsoby komentuje realitu doby. Velikou zbraní i možností koláže je nadsázka, ironie. To, jak primární destrukci materiálu používá k tomu, aby vytvořila novou skutečnost. Skryté významy, jež vytváří sama podstata, část papíru či jiného materiálu byla vyjmuta z jiného celku tak, aby ve spojení s jinou částí „hovořila“ řečí symbolů či symbol vytvořila. Každá doba je nositelem specifické řeči, umění je jedním z jejích nástrojů.

Výstava si klade za cíl interpretovat ukrytá poselství jednotlivých koláží pomocí jiných koláží a básnických textů. Umění bude mluvit s uměním. Na zdech ve významové kompozici uvidíme díla počínaje zakladateli české koláže, jako byli Toyen,

Jindřich Štyrský, Adolf Hoffmeister, Jiří Kolář či Ladislav Novák, přes autory širší veřejnosti neznámé nebo ty, kteří se koláží věnovali jen příležitostně nebo krátkou tvůrčí epizodu.

Sbírka Pražské plynárenské, a. s., je největší kolekcí koláže v České republice, připravovaná výstava zpřístupní její tematizovanou část včetně akvizic z posledních let.

V této kolekci jsou typickými ukázkami zastoupeni: Libor Fára, Jan Koblasa, Joska Skalník, Věra Janoušková, Eduard Ovčáček, Ivan Wernisch, Michal Šanda, Jan Švankmajer, Běla Kolářová, Radoslav Kratina, Miroslav Huptych, Emil Juliš, Januš Kubíček, Ivo Medek, Karel Valter, Ivo Vodsedálek, Václav Zyk-mund, Vladimír Fuka, Milan Knížák, Vladimír Gebauer, Ivan Komárek, Libor Krejcar, Zbyněk Sekal, Jaroslav Vožniak a mnozí další.

Foto Michal Šanda

Jiří Kolář

B

ažant

Jakub Šofar

Tak zase po roce
hlavou dolů (VII)

Když jsem byl malý frocík, představoval jsem si, že země s přístupem k mořským spoustám jsou zavalené mořskou sklizní, že je všeho jako brambor, švestek a hub za humnami, protože to bylo asi nejčastější moje jídlo. Jak jsem začal opouštět sukni máteře-vlasti a objíždět cizinu, koukal jsem jak blázen, jak jsou mořské plody drahé vzhledem k tomu, že stačí jen hodit síť (no právě, netušil jsem, jak je moře vybrakované, zplundrované). I na jihu Tasmánie abys „langustu“ pohledal. Ale pokud takovou restauraci najdete, tak je plno a stojí to za to.

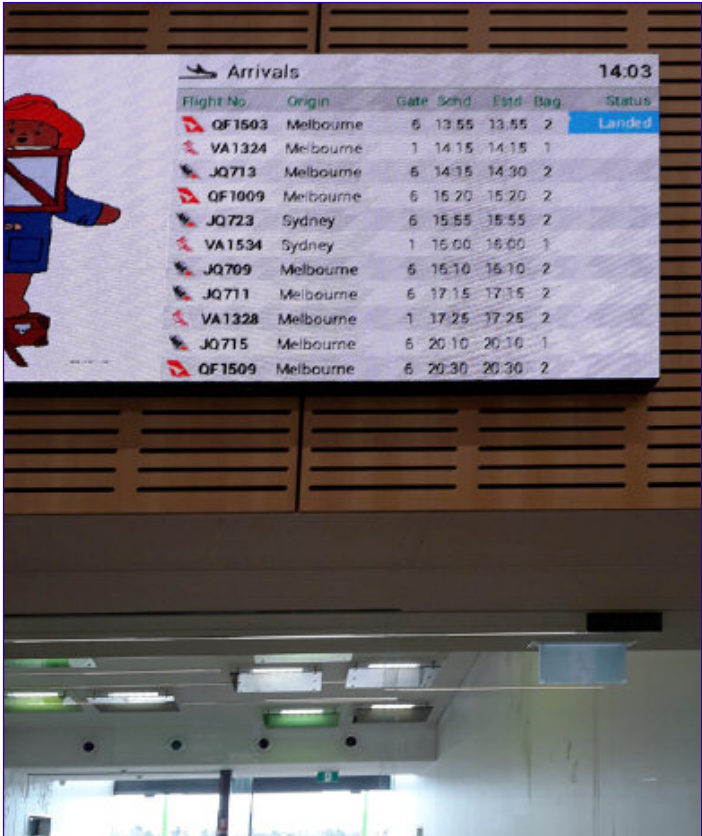
Vstup do vypůjčené chaty u Franklinu mně připomínal to, co mě vždycky fascinovalo na amerických filmech: hrdina na útěku se uchýlil do starého domu nebo chaty někde v lesích, kde nebyl dva tři roky, otevřel dveře a dotkl se vypínače – a civilizace se vyvalila z břehů, jako by se nechumelilo. Všechno svítí, voda teče, mrazák mrazí, tedy po našem: stěrače stírají...

Pak už umýt vypůjčené auto a zase zpátky na to legrační letiště v Hobartu, kde přilétají/odlétají letadla snad jen ze/do Sydney a Melbourne. Za chvíli jsme byli v Sydney, hotel hned u letiště, druhý den brzy ráno pěšky k odbavení do Nadi, mezinárodního letiště na Fidži, cca 2600 km od Austrálie. Fronta se pomalu posouvá, pak zatuhne a je vymalováno. U Fidži je cyklón, letadlo bere jen omezený počet pasažérů. Když pak na nás asi za hodinu dojde řada, abychom si to poslechli a dostali nabídky na řešení, máme na výběr tři možnosti. Buď se na to vykašlat, nechat propadnout letenky i zaplacenou noc v Nadi, najmout auto a jet někam na Adelaide a dál. Nebo počkat v Sydney čtyři dny a zkusit letět s „loucostovou“ firmou znovu. Nebo nějak přežít v Sydney den v letištních prostorách,

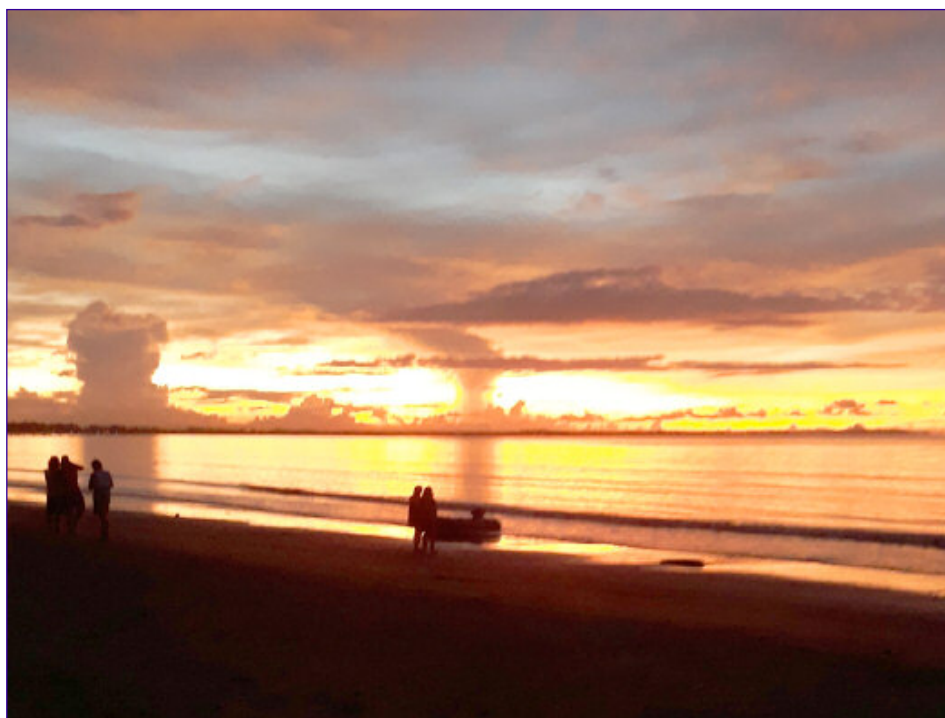
večer letět zpátky do Melbourne a odsud s Quantasem na Fidži. Za c) je správně. Za ten čekací den jsem vyškrtal 89 osmisměrek, ze tří set, které jsem měl k mání. V Melbourne o nás (celkem šlo o 11 nešťastníků z té nepovedené cesty) nikdo nevěděl, takže ještě ve 23.00 jsme netušili, co bude dál. Nakonec pravda a láska zvítězily a těsně na počátku nového dne jsme si užili 6hodinový let.

Na Fidži si nás vybrali z nějakého důvodu imigrační pochopové. Neměli jsme zabukované další ubytování, a vzhledem k tomu, že zde cizinec nesmí vlastnit nemovitost, možná si mysleli, že bychom se na nějakém ostrově zakopali do zemljanky.

Takže než jsme vylezli před fidžijské mezinárodní letiště, byl už den v plné parádě. Odjeli jsme se ubytovat pár kilometrů směrem k Nadi. A pak na nás padla deka nízkého tlaku a my leželi v obrovské vlhkosti a „beztlačí“ jako mrtvolky, neschopné se pohybovat. Medle 24 hodin. Zůstali jsme zde o den déle, objednali postupné ubytování na třech ostrovech souostroví Yasawa, kam se dost dobře nedá dostat sólo, jeli se podívat, jak frčí život v Nadi a jak zapadá slunce v tomhle kousku světa. A další den ráno nás hotelové auto odvezlo do Lautoky, třetího největšího fidžijského města a důležitého přístavu. Zde se zase čekalo, protože proto. Asi za čtyři hodiny jsme se konečně dočkali a pár podobných jako my se uvelebilo na lodi, která vezla poštu a zásoby. Jeli jsme úplně na konec souostroví, nejdál, kde jsem kdy v životě byl od svého domicilu. Ještě než loď zastavila, obeslala okolní ostrůvky esemeskou a za chvíli začaly z různých stran přijíždět čluny s turisty „na výměnu“, pro poštu a pro pytle rýže. Na náš první fidžijský ostrov jsme jeli jen my sami. Tak jak to bude?

Michal Šanda **Dr. Moul** ilustrace Marek Douša

Malá Hraštica, Hraběšín nebo Třibřichy jsou docela obyčejné názvy obcí, které při pohledu na mapu nebudí bůhvíjakou touhu se do nich vypravit. Neobyčejnými se ovšem stanou, pokud dáme prostor fantazii. Třibřichy jsou najednou tři břichy. Hraběšín je hrabě Šín. Malá hra štica se stane potřestěnou hrou

se slovy. Stejně tak se víska v podhůří Českého lesa jménem Drmoul promění v Dr. Moul, co má v aktovce fonendoskop a recepty a razítka. Bez ohledu na věk je tato kniha určena všem čtenářům, kteří uslyší-li Kunratice, rozesměje je kur na nitce.

Právě vychází!

